

t*m**br**a

Cyber bezbjednost za kompanije

5 TOP SAVJETA

INTERVJU MOBILNIM
Ljubomir Bandović

POSLOVNI SVIJET
ChatGPT

ZVIJEZDA PONUDE
Samsung S23

POSEBNO ZA TEBE!

Biraj po svom i šta te briga! Iskoristi idealnu ponudu minuta i mobilnog interneta kreiranu baš za tebe.

POZOVI

***100*4#**

ILI POSJETI

m:GO app

m:tel

imate prijatelje!

m:go

m:agazin

UVODNIK

Želimo vam dobrodošlicu u drugi ovogodišnji i 36. broj m:agazina, ali prvi u elektronskoj formi.

Od sada, razne zanimljive teme koje zaslužuju pažnju moći će se čitati u onlajn verziji m:agazina, na zadovoljstvo mnogih čitalaca. Tako se polako budimo iz zimskog sna, proljeće nam kuca na vrata, a s njim i šarolike teme koje ćete imati priliku da čitate. Zato spremite svoj jutarnji napitak, jer vrijeme je za razbuđivanje.

U novom izdanju m:agazina čitaćete o trenutno najaktuelnijoj temi – ChatGPT-ju, koji je u prvom mjesecu postojanja stekao 57 miliona korisnika i čiji sistem raspolaže sa čak 300 milijardi riječi. Veoma je jednostavan za korištenje i pri tome besplatan.

Sa vještačke inteligencije prelazimo na vijesti o dostignuću kompanije m:tel. Naime, u 2022. godini, kompanija bilježi veliki poslovni uspjeh, koji se ogleda u ostvarenoj dobiti od 82,27 miliona konvertibilnih maraka, što je rast od skoro osam miliona konvertibilnih maraka, odnosno 10,72% u odnosu na rezultat ostvaren u 2021. godini.

Kada je riječ o tehnologiji, možemo slobodno reći da je Južna Koreja nekoliko koraka ispred vremena. U prilog tome govori činjenica da vlada te države ima u planu da podstakne lokalne kompanije da proizvode materijale, komponente i opremu za razvoj 6G mreže, čiji početak primjene se planira za 2026. godinu, brže nego što se ikada nadao tome.

Sa druge strane, obavili smo intervju sa našim poznatim glumcem Ljubomirom Bandovićem, koji publiku osvaja svakom novom ulogom. Jedna od njih je i uloga u seriji „Koža“, posljednjem dijelu trilogije, u kojoj glumi kontroverznog biznismena. A, kakav je pogled sa svjetskog vrha, zna Jana Đerić, sa kojom smo takođe imali priliku da obavimo intervju. Mlada kik-bokserka sa samo 17 godina uspjela je da postane juniorska šampionka planete na prvenstvu u Italiji, ali tu ne želi da stane.

Nadamo se da smo vas uvjerali kako ovaj broj m:agazina sa sobom nosi mnogo zanimljivih tema te da ćete uživati dok budete čitali.

PROLJEĆE 2023.
BROJ 36
IZDANJE ZA BIH
BESPLATAN PRIMJERAK

IZDAVAČ: Mtel a.d. Banjaluka

ZA IZDAVAČA: generalni direktor dr Jelena Trivan, izvršni direktor za marketing i prodaju Milosav Parezanović

m:agazin TIM: Željka Milinović, Tanja Jurić, Sandra Stanić, Jelena Maksimović, Predrag Laketa, Darko Bajić, Aleksandra Šobić, Milica Kondić, Vlatka Repac, Iva Đudurović

U OVOM BROJU ZA m:agazin PIŠU: Tanja Jurić, Mirela H. Mustafić, Darko Bajić, Nenad Badnjar, Sandra Stanić, Predrag Laketa, Iva Đudurović, Danijela Marinković Orlić, Blaženka Cuca, Danijel Radujković

LEKTOR: Saša Četojević

DIZAJN: Dejan Jović / Aquarius

PRELOM I PRIPREMA: Dejan Jović / Aquarius

KORICA: Aleksandar Živanić / Aquarius

FOTOGRAFIJE: Shutterstock, Borislav Brezo

ADRESA REDAKCIJE: Vuka Karadžića 2, 78 000 Banjaluka // TELEFON: 051/240-875, 240-250 // FAX: 051/216-110

E-MAIL: magazin@mtel.ba // WEB: mtel.ba

SADRŽAJ

03 Uvod

Želimo vam dobrodošlicu u drugi ovogodišnji i 36. broj m:agazina, ali prvi u elektronskoj formi. Od sada, razne zanimljive teme koje zaslužuju pažnju moći će se čitati u onlajn verziji m:agazina, na zadovoljstvo mnogih čitalaca.

IMATE PRIJATELJE

06 ON TV-Recurring plaćanje

Popularna mobilna platforma ON TV obogaćena recurring uslugom plaćanja

08 Moj m:tel portal/app + NBA League Pass -

Usluga/digitalni servis koji omogućava praćenje svih NBA utakmica

12 Samsung S23 serija

- zvijezda je ponovo rođena!

NAJBOLJA
mreža u BiH

- 15 Dopuna**
Na koje sve načine možete dopuniti Dopuna račun
- 16 m:i**
Rezultati poslovanja
- 19 Moj račun-3 GB**
Uz „račun na mail“ poklanjamo vam 3 GB interneta
- 21 Supernova**
Prva super kafa sa korisnicima u Prijedoru
- 24 Dnevnik prijateljstva**
Niste sami, imate prijatelje

Telefon je odavno postao mnogo više od uređaja koji vam omogućava da se čujete s nekim.

SVIJET TEHNOLOGIJE

- 29 Tema broja**
Cyber bezbjednost za kompanije – 5 top savjeta!
- 35 Poslovni svijet**
Južna Koreja – Prva zemlja koja planira uvesti 6G mrežu

Nova usluga ChatGPT Plus pruža brojne prednosti u odnosu na ChatGPT osnovnog nivoa, ali ona nije besplatna. ChatGPT Plus je trenutno dostupan samo korisnicima u SAD, koji moraju da plaćaju mjesečnu pretplatu u iznosu od 20 dolara.

44 Novi trendovi u 2023. godini:

Mobilno snimanje koje oblikuju tržišta pametnih telefona

U DOBROM DRUŠTVU

- 50 Talenti**
Jana Đerić, Juniorska šampionka svijeta sanja olimpijsku medalju
- 53 Intervju mobilnim**
Ljubomir Bandović, Djecu treba iznenaditi time da odlazak u pozorište nije nešto dosadno

Popularna mobilna platforma ON TV obogaćena recurring uslugom plaćanja

PIŠE:
NENAD BADNJAR

Kompanija m:tel uspješno je lansirala funkcionalnost automatske obnove pretplate za svoju popularnu mobilnu platformu ON TV, koja podrazumijeva automatizaciju procesa naplate nakon izbora i kupovine nekog od ponuđenih paketa TV kanala kroz ponavljajuće uplate sve do odjave pretplate.

Obnavljajuće uplate, ili tzv. recurring plaćanje, predstavljaju model u kojem se troškovi pretplate korisnika za određenu uslugu ili proizvod plaćaju automatski sa njegove/njene registrovane platne kartice u definisanim ponavljajućim vremenskim intervalima, mjesečnim ili godišnjim.

Na ovaj način kompanija m:tel, kao i druge uspješne SaaS kompanije (najpoznatiji primjer je Netflix), unapređuje korisničko iskustvo oslobađajući korisnika

brige o ručnom plaćanju računa, neplaćenim računima i eventualnim opomenama za iste. Kompanija m:tel je jedna od prvih kompanija na teritoriji BiH koja je implementirala „recurring plaćanje“ u e-commerce sektoru tržišta.

Cijeli proces „recurring plaćanja“ je brz, jednostavan i siguran!

ON TV – m:tel onlajn televizija, dostupna je na mobilnim uređajima putem bilo koje domaće mreže mobilnih podataka i Wi-Fi, bilo gdje na prostoru BiH, bez ugovorne obaveze, sa mogućnošću deaktivacije u bilo kom trenutku. Za m:tel korisnike prednost je da ON TV ne troši dodatni net u m:tel mreži, a ova mreža proglašena je najboljom na prostoru cijele BiH.

U ponudi su dva paketa: Start ON sa 61 TV kanalom, po cijeni od 20 KM, i Max ON sa 134 TV kanala i Superstar videotekom, po cijeni od 27 KM mjesečno. Zastupljeni su najznačajniji domaći i regionalni TV kanali, popularni sportski kanali koji uključuju NBA kanal, kompletan paket mreže Arena Sport sa engleskom Premijer ligom, Ligom prvaka, španskom, francuskom i italijanskom fudbalskom ligom, kao i ostale premijum domaće, regionalne i globalne fudbalske, košarkaške i druge sportske sadržaje. Ljubiteljima filmova, serija i dokumentarnih programa nudi se bogat izbor zabave, dok porodičnu idilu upotpunjuje i velik izbor globalno najpopularnijih dječijih kanala.

Ova platforma koristi naprednu m:tel TV funkcionalnost gledanja propuštenog sadržaja do 72 časa unazad, kao i opciju pauziranja ili gledanje sadržaja iz početka. Tu je i opcija snimanja, kao i mogućnost istovremenog gledanja sadržaja na više uređaja.

Bogat izbor programskih sadržaja uz superiorna tehnička rješenja i relativno nisku cijenu finalnog proizvoda svrstava m:tel ON TV mobilnu platformu u sam vrh mobilnih aplikacija ovog tipa.

ON TV aplikacija dostupna je putem Google Play-a, App Store-a ili App Gallery-ja.

Više informacija na 0800 50 000 i ontv.ba.

POKLONI NET!

Pozovi *100#

POKLONI NET

– popularna opcija za m:tel korisnike

POKLONITE DRAGOJ OSOBI
**5 GB MOBILNOG NETA U
TRAJANJU OD 15 DANA**

PIŠE:
DARKO BAJIĆ

Kao prepaid ili postpaid korisnik usluga m:tel mobilne telefonije iskoristite tarifnu opciju Pokloni NET po cijeni od 10 KM i pošaljite 5 GB mobilnog interneta drugom m:tel prepaid ili postpaid korisniku.

Kupovinu tarifne opcije Pokloni NET možete izvršiti putem USSD menija „Moj meni“, pozivom koda *100#. Poklonjeni mobilni internet može se iskoristiti u roku od 15 dana u m:tel mreži, kao i u romingu u regionu Zapadnog Balkana.

Mogućnost kupovine ove tarifne opcije za m:tel prepaid korisnike je neograničena, a postpaid korisnici u toku jednog obračunskog perioda to mogu učiniti do četiri puta.

Takođe, i kao korisnik kombinovanog plaćanja, odnosno kao korisnik neke od m:tel Kombinuj tarifa, osim tarife Kombinuj: S junior, imate mogućnost da kupite i poklonite mobilni internet ili da drugi m:tel korisnik vama pokloni 5 GB mobilnog interneta.

Više informacija o tarifnoj opciji Pokloni NET potražite u najbližem m:tel prodajnom mjestu, besplatnim pozivom na 0800 50 000 za postpaid korisnike, odnosno na 066 10 10 10 za prepaid korisnike.

NE PROPUSTI NIJEDNU UTAKMICU NOVE SEZONE.

Sve NBA zvijezde na jednom mjestu

Uživajte u najboljoj svjetskoj košarci, čekaju nas uzbudljive i neizvjesne NBA partije najboljih svjetskih košarkaša

PIŠE:
DARKO BAJIĆ

Pored NBA lige na Arena Sport i NBA TV kanalima, doživite NBA i onlajn tako što ćete NBA sadržajima pristupiti na NBA.com. Pratite NBA utakmice po izboru i onlajn uz NBA aplikacije: NBA League Pass ili NBA Team Pass. Kao korisnik m:tel pretplate ili integrisanih usluga, NBA League Pass ili NBA Team Pass možete kupiti putem moj.mtel.ba portala. Kreirajte korisnički nalog ili se ulogujte na portal, izaberite link Aplikacije, te link NBA i kupite željenu opciju.

NBA League Pass omogućiće vam da gledate uživo sve NBA utakmice u periodu od 30 dana od datuma aktivacije po cijeni od 13 KM, a NBA Team Pass da gledate svoj odabrani

tim na svim NBA utakmicama uživo u periodu od 30 dana od dana aktivacije po cijeni od 11 KM.

Uz svaku aktivaciju NBA League Pass dodatka i opcije NBA Team Pass, korisnici mobilnih usluga m:tel-a na korištenje besplatno dobijaju 100 GB mobilnog interneta za gledanje NBA sadržaja.

Košarkaške virtuoze, najbolje igrače koji košarku pretvaraju u magiju, potražite na NBA kanalu na poziciji 106 u osnovnom m:tel TV paketu, gdje ćete biti u prilici da pratite brojne direktne TV prenose, posebne emisije i ekskluzivne goste.

Uživajte u NBA sezoni uz m:tel!

Proljeće je ljepše uz m:tel

IPTV preporuke

PRIPREMILI:

MIRELA H. MUSTAFIĆ

I PREDRAG LAKETA

Kad preduzetnik milijarder impulsivno odluči da napravi kulturni film, on zahtijeva sve najbolje. Penelope Kruz, Antonio Banderas i Oskar Martinez udružuju snage u britkoj komediji „Zvanična konkurencija“ o pokušaju snimanja najvećeg filma u istoriji.

Kad preduzetnik milijarder impulsivno odluči da napravi kulturni film, on zahtijeva sve najbolje. Poznata režiserka Lola Kuevas (Penelope Kruz) angažovana je da vodi ovaj ambiciozni poduhvat.

Tim zvijezda upotpunjuju dva glumca s ogromnim talentom i još većim egom: holivudski srcelemac Feliks Rivero (Antonio Banderas) i radikalni pozorišni glumac Ivan Tores (Oskar Martinez). Obojica su legende, ali ne baš najbolji prijatelji.

Kroz niz sve ekscentričnijih iskušenja koja postavlja Lola, Feliks i Ivan moraju da se suoče ne samo jedan sa drugim, već i sa sopstvenim nasljeđem. Ko će ostati kad kamere konačno počnu da snimaju?

U filmu **„50 poljubaca za pamćenje“** na TV HBO 2 radnja nas vodi do Henrija koji živi na Havajima i uživa u društvu žena koje su na odmoru.

Napušta život zavodnika kad se zaljubljuje u Lusi, koja pati od kratkotrajnog gubitka pamćenja. Da bi pridobio njenu ljubav, Henri mora svakodnevno da kreće iz početka.

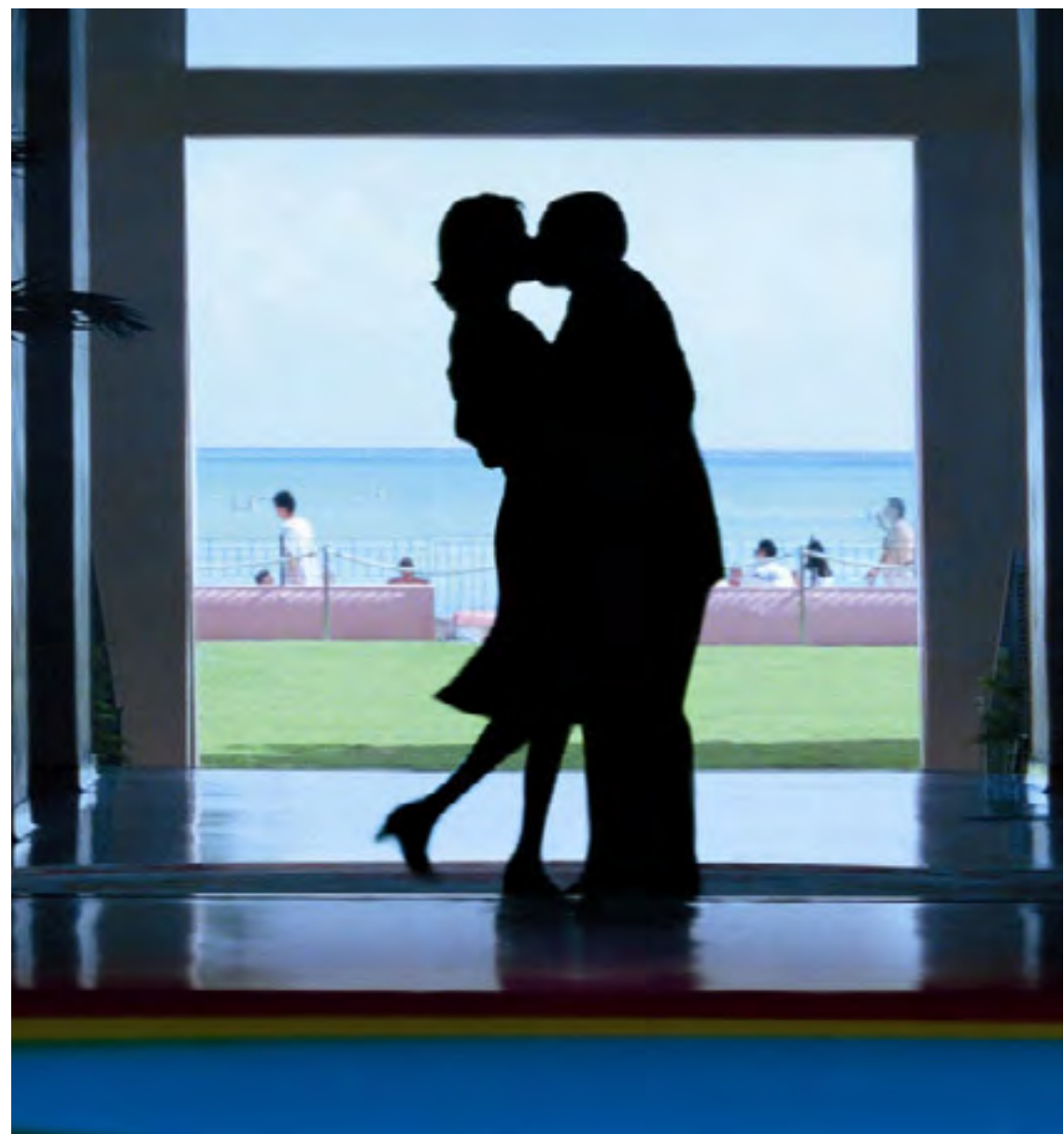
Henri (Adam Sandler) vodi zavidan život u havajskom raju, provodeći svako veče s drugom ženom željom ostrvske avanture. To je sladak život bez obaveza... Sve dok ne upozna Lusi (Dru Barrymore). On i Lusi odmah se zaljubljuju jedno u drugo, ali ona se sutradan ponaša kao da ga ne poznaje. Da li se njegova karma vratila da ga šutne u zadnjicu? Zapravo, Lusi pati od kratkotrajnog gubitka i njen um svake večeri briše sjećanja na prethodni dan. Zaljubljeni muškarac će uraditi sve da bi osvojio djevojku svojih snova, pa makar to značilo da mora da smisli mnogo maštovitih načina zavođenja iz dana u dan, a Henri je svakako dorastao tom izazovu.

Televizijski kanal Cinemax vodi nas u zaplet priče o lažnoj novčanici od 500 franaka koja se cinično prenosi iz ruke u ruku, od radnje do radnje, dok ne padne u ruke iskrenog nevinašceta koji ne shvata šta je to – što će imati razarajuće posljedice na njegov život...

U filmu „Novac“

U potrazi za brzom zaradom, mladi Norbert dobija lažnu novčanicu od 500 franaka od prijatelja Matrijala. Kad ju je potrošio u fotografskoj radnji, beskrupulozni vlasnik radnje odlučuje da je dâ nekom drugom. Nesrećna žrtva je pošteni dostavljač Ivon Tarž, koji ne shvata da je novčanica lažna. Hapse ga kada pokuša da kupi nešto hrane. On pokušava da tuži fotografa, ali prodavačica Lusijen je primila mito da bi ćutala o transakciji. Ivon zbog skandala gubi posao. Da bi izdržavao porodicu, zapošljava se kao vozač kriminalaca koji bježe s mjesta zločina. Nažalost, njihova pljačka nije dobro prošla i on odlazi u zatvor na tri godine. Dok boravi u zatvoru, dijete mu umire od difterije i žena ga napušta. Potpuno lud, Ivon se okreće krađi, nasilju i, na kraju, hladnokrvnom ubistvu.

TV Cinemax 2 donosi nam film „**Pijani od ljubavi**“, za koji je scenarista i režiser Pol Tomas Anderson, koji je dvaput nominovan za Oskara, osvojio nagradu u Kanu za režiju ove popularne nekonvencionalne komedije.

Filip Simor Hofman i Luis Guzman takođe glume u ovom filmu.

Bari Egan (Adam Sandler), direktor u kompaniji koja proizvodi originalne kozmetičke proizvode, živi sa sedam sestara koje ga oduvijek zlostavljaju, zbog čega je ostao sam i nikada se nije zaljubio. Ispunjen gnjevom i nasiljem, on zna da bude veoma ljubazan spolja, dok je iznutra na ivici pucanja. Ali, onda upoznaje Lenu Lenard (Emili Votson), simpatično strastvenu, ali misterioznu ženu, koja ga zamoli da se pobrine za njen pokvareni automobil, i tako počinje njegovo romantično putovanje.

Sve filmove i serije iz ponude m:tel IPTV-ja pronađite u nekoj od m:tel videoteka.

DUG MORU III SUPERSTAR TV

U trećoj sezoni serije Dug moru, mistične sile jačaju i vode Olgu ka otrivanju porodičnih tajni koje krije poluostrvo Luštica

Dok njen otac Periša pokušava da sazna šta se nalazi ispod Fortice, Olgu istražuje novinar Oskar koji prati trag o smrti profesora Grosmana. Nova saznanja poremetiće njenu vezu sa Rnjom. Nakon što tragična oluja pogodi Lušticu, Olga će od svoje majke Svetlane dobiti ogrlicu koja će je približiti otkrivanju misterija koje okružuju poluostrvo i njegove ekscentrične stanovnike.

Uloge tumače: Ana Lečić, Vule Marković, Dragan Mićanović, Bojana Maljević, Dubravka Drakić, Aleksandar Radenković, Leon Lučev, Vesna Trivalić i drugi.

UBICE MOG OCA VI SUPERSTAR VIDEOTEKA

Šesta sezona serije „**Ubice mog oca**“ bavi se kockom.

Kroz različite događaje a na kraju i zločin, pokazaćemo kako je vrlo lako preći put od „početničke sreće“, opravdanja da se možda radi samo o lošim danima do toga kad se gubi sve – ne samo materijalno, već i prijatelji i porodica a na kraju i – glava. Inspektori rone kroz laži manipulatora otkrivajući i surovi svijet zelenaša koji je neminovno povezan sa životom patoloških kockara. Kroz bolnu ali i poučnu priču pratićemo kako se ruše životi i kako je teško izaći iz tog začaranog kruga iz koga se teško „vadi“ iako kockar do kraja vjeruje u tu mogućnost. Paralelno, Predrag Marjanović postaje ministar policije i mnogi dugovi iz prethodnog života stižu mu na naplatu.

Uloge tumače:

Vuk Kostić, Marko Janketić, Tihomir Stanić, Miodrag Radonjić, Marko Vasiljević, Mirjana Karanović, Nina Janković Dičić, Slavko Štimac i drugi.

BELEŽNICA PROFESORA MIŠKOVIĆA II SUPERSTAR VIDEOTEKA

Pola godine nakon događaja iz prve sezone **neobjašnjivi događaji se ponovo nastavljaju.**

Ljudi ponovo nestaju i pojavljuju se u drugom vremenu. Boško Stevanović se nakon nakon proteklih događaja izolovao u jednom selu i ne želi da se vrati u grad. Bošković ga moli da se vrati i pomogne mu. Boško odlučuje da se vrati normalnom životu i radu ali i dalje traga za misterijama koje zapisuje jer sada je on preuzeo ulogu profesora Miškovića i čuva tajne bilježnice. U isto vrijeme prihvata ponudu Jeleninog oca Danila koju je dugo odbijao da postane urednik njegovog internet portala.

Bošković želi posle dvadeset godina da ponovo pronađe blago sa kojim je navodno sahranjen Atila Hunski. Blago je osvojio kada je poharao rimski logor Viminacijum koji se nalazi u blizini Titela. Za to mu je potrebna pomoć Boška Stevanovića. Mišković mu podmeće Anđelku, lijepu lingvistkinju koju je upoznao pre šest mjeseci da ga zavede i kontroliše. Oko planine Rtanj se okuplja čudna grupa američkih naučnika koji se bave naučnim otkrićima Nikole Tesle.

Jelisaveta otkriva da su tokom godina ona i njen muž profesor Mišković bili zaštićeni od strane misterizone grupe Zona 369. Ta grupa radi na čuvanju Teslinih saznanja o mističnim silama koje vladaju balkanskim podnebljem. On ih je dugo istraživao ali kada je saznao da tajno udruženje koje je tražilo i bilježnicu želi da ih zloupotrijebi sakrio ih je tako što je ključni dio svojih istraživanja predao na čuvanje Dušanu Popovu, svjetskom avanturisti i tajnom agentu koji se kasnije pobrinu da saznanja dođu u sigurne ruke – kod profesora Miškovića.

Uloge tumače: Momčilo Otašević, Miloš Samolov, Milena Radulović, Svetozar Cvetković, Aleksandar Radojičić, Danica Radulović, Isidora Janković i drugi.

SAMSUNG

Galaxy S23 Series

ZVIJEZDA JE PONOVO ROĐENA!

SAMSUNG JE NEDAVNO
PREDSTAVIO SVOJU NAJNOVIJU
PONUDU – S SERIJU 23, KOJA JE
IZAZVALA MNOGO UZBUĐENJA U
TEHNOLOŠKOJ ZAJEDNICI.

PIŠE:
IVA ĐUDUROVIĆ

Svi uređaji iz ove serije dolaze sa nizom novih funkcija i poboljšanja koja Samsung S23, S23+ i S23 Ultra čine izuzetno jakim konkurentima za titulu najboljeg pametnog telefona ove godine.

Nova generacija Samsung telefona – spoj moćne kamere i prefinjenog dizajna

Specifičnost S23 serije ogleda se u četverostrukoj kameri, dodatno poboljšanoj naprednim funkcijama vještačke inteligencije kao što su noćni i portretni režim te praćenje objekata.

Uređaji podržavaju snimanje 8K videa sa 30 frejmova u sekundi, što predstavlja pionirski poduhvat među pametnim telefonima. Kamera profesionalnog nivoa, opremljena senzorom visoke rezolucije i inteligentnim pikselima, omogućiće vam da fotografije kreirate u bilo koje doba dana, a zahvaljujući nightography elementu, detalji će biti jasniji i noću.

Za sve ljubitelje kreiranja selfi fotografija, Dual Pixel tehnologija na prednjoj kameri od 12 MP pružiće brži fokus i preciznost. Ova serija telefona nudi Expert RAW opciju za više detalja, naročito za dinamične kadrove, dok uz Astro Hyperlapse možete snimiti noćne pokrete s velikom oštrinom, poput zvjezdanog neba.

Displej predstavlja još jedan fantastičan novitet na Samsung-ovim telefonima. Uređaji dolaze sa Dynamic AMOLED ekranom, koji je sposoban da proizvodi zadivljujuće vizuale u izuzetno visokim rezolucijama. Ovakav ekran osigurava jednostavno korištenje i smanjuje zamagljivanje pokreta te prikazuje širi spektar boja i tonova za još intenzivnije iskustvo gledanja sadržaja, igranja igrice ili reprodukcije video-zapisa.

Samsung S serija 23 dolazi i sa nizom softverskih poboljšanja koja ga čine više prilagođenim za korisnike. Uređaj radi na najnovijoj verziji androida, optimizovanog za brži rad i duže trajanje baterije, što je ujedno i jedno od glavnih unapređenja novih modela.

Što se tiče dizajna, Samsung S serija 23 nudi svježe, nove boje inspirisane prirodom. Napravljen je od recikliranog stakla i obložen PET folijom, što ga čini otpornim na vodu i prašinu. Serija Galaxy S23 posjeduje UL ECOLOGO® sertifikat, zbog čega su ovi telefoni ekološki najprihvatljiviji do sada.

Samsung je kroz S23 seriju pokazao potpuni cutting-edge tehnologije, od njegovog zadivljujućeg ekrana do moćnog sistema kamera, čime je dodatno privukao pažnju ljubitelja najnovije tehnologije.

Isprobajte nešto posebno uz One UI, koji će vam omogućiti da odaberete gotovo svaki detalj, od zaključanog ekrana i tema do notifikacija.

Više informacija o novim modelima Galaxy S23, S23+ ili S23 Ultra potražite na www.mtel.ba ili pozovite 0800 50 000.

Uz neku od Pretplata tarifa postanite zvijezda nove generacije telefona!

NAČINI DOPUNE PREPAID RAČUNA

Putem m:tel veb-sajta

U BILO KOJE VRIJEME,
SA BILO KOJEG MJESTA,
MOŽETE DOPUNITI
PREPAID RAČUN PUTEM
INTERNETA, ODNOSNO
m:tel VEB-SAJTA.

PIŠE:
MIRELA H. MUSTAFIĆ

Za to će vam biti potrebna samo VISA, ili MasterCard, ili Maestro platna kartica bilo koje banke.

Jednostavno, izaberite karticu „Dopuni se“ na sajtu www.mtel.ba te unesite broj telefona, e-mail adresu i iznos koji želite da uplatite na uneseni broj. Klikom na dugme „Plati karticom“ otvoriće vam se polje u koje treba da unesete podatke s platne kartice – i to je sve!

PUTEM TV EKRANA

Da biste dopunili kredit putem daljinskog upravljača, potrebno je da u IPTV Shop-u izaberete opciju „Dopuni račun“, nakon čega se otvara forma za unos potrebnih podataka. Potrebno je samo da unesete m:tel broj i izaberete željeni iznos dopune.

PUTEM POSTPAID BROJA

Račun možete dopuniti i sa drugog postpaid broja putem servisa „Moj meni“. Biranjem koda *100# i odabirom usluge „Dopuna prepaid računa“ dopunite bilo koji prepaid broj.

DOPUNA NA m:tel PRODAJNIM MJESTIMA

Ukoliko vam nijedna prethodna opcija ne odgovara, broj možete dopuniti i na nekom od prodajnih mjesta ovlaštenih m:tel posrednika. Takođe, u m:tel prodajnim mjestima i kod ovlaštenih posrednika u ponudi su i dobro poznati vaučeri za dopunu.

UVEĆANA DOBIT, STABILNO POSLOVANJE, OSLONAC EKONOMIJI

Lična karta m:tel-a

PIŠE:
PREDRAG LAKETA

—

Sjedište kompanije m:tel
Banja Luka

Prvih mjeseci aktuelne godine, po običaju, sumiraju se poslovni rezultati za prethodnu godinu i kreiraju finansijske, ekonomske i tehnološke projekcije za naredni period. Tako je iz m:tel-a saopšteno da rezultati za 2022. godinu pokazuju da je kompanija iz navedene kalendarske godine izašla bilježeći poslovne uspjehe i uvećavajući dobit. „Poslovnu 2022. godine m:tel je završio sa ostvarenom dobiti od 82,27 miliona konvertibilnih maraka, što je rast od skoro osam miliona konvertibilnih maraka, odnosno 10,72% u odnosu na rezultat ostvaren u 2021. godini“, navedeno je u informaciji. Potom je pojašnjeno da su ukupni prihodi uvećani za skoro 20 miliona konvertibilnih maraka.

„Tržište kapitala odreagovalo je na rast dobiti i posvećenost Uprave ka daljem rastu i razvoju poslovanja“, ocjenjuju u m:tel-u i preciziraju da je takva poslovna politika rezultirala povećanjem cijene akcija kompanije sa 1,42 KM/akcija na 1,62 KM/akcija, što je rast od 14,1% u posmatranoj godini, odnosno povećanjem prometa za čak 16,8%.

Može se zaključiti da je ostvaren zavidan poslovni rezultat, tim prije kada se zna da je poslovanje u prethodne tri godine opterećeno tržišnim izazovima koji se ogledaju u poremećenim makroekonomskim kretanjima, a koji su prouzrokovani pandemijom virusa korona i ratom u Ukrajini.

Ne smijemo smetnuti s uma i činjenicu da m:tel redovno izmiruje svoje fiskalne obaveze prema budžetima u BiH, zatim pomaže brojne sportske klubove, udruženja i institucije kroz društveno odgovorne akcije, realizuje poslovne transakcije sa brojnim kompanijama u BiH te redovno uplaćuje poreze i doprinose na plate zaposlenih i time značajno učestvuje u strukturi BDP-a Republike Srpske.

Shodno ovome, a imajući u vidu da kompanija ima posebnu i specifičnu snagu, ekonomsku i svaku drugu, ona je postala oslonac ekonomiji i neizostavan subjekat u finansijskom i poslovnom krvotoku Republike Srpske.

Generalna direktorka m:tel-a dr Jelena Trivan naglasila je da menadžment kompanije akcenat stavlja, pored ostalog, na to da usluge i servisi budu tehnološki najrazvijeniji te da su polazna tačka i konačni cilj poslovanja zadovoljstvo korisnika. „Činjenica je da imamo najbolje sportske sadržaje, a mnoge od njih jedino i isključivo imamo mi, kao i da imamo najbolji serijski program na srpskom jeziku. Usmjereni smo na praćenje potreba naših korisnika, ali i na njihovo unapređenje“, smatra Jelena Trivan. „Vodeći se pozitivnim vrijednostima, m:tel gradi tradiciju kvalitetnih

odnosa prema društvu i sredini u kojoj djeluje“, pojasnila je direktorka m:tel-a.

Predsjednik Privredne komore Republike Srpske Pero Ćorić izjavio je za m:agazin da su dugogodišnja ulaganja i domaćinski odnos prema kompaniji i te kako dali rezultate, a povećanjem dobiti m:tel je još jednom dokazao da su krajnji korisnici uvidjeli kvalitet m:tel-a, kojem su dali svoje povjerenje. „Rast od skoro osam miliona KM, odnosno 10,72% u odnosu na rezultat ostvaren u 2021. godini, svakako je i pokazatelj dobrog poslovnog plana, analiziranja tržišta i ulaganja u nove tehnologije. Kompanija m:tel kao telekomunikacioni operator drži

korak sa modernim vremenima – moderna telekomunikaciona infrastruktura ne predstavlja samo preduslov privrednog rasta, već su njen razvoj i kvalitet nezamjenjivi činioci poslovanja na globalnim tržištima i dio su svake privredne politike svih onih zemalja koje žele naprijed“, ocjenjuje Ćorić.

„Kompanija m:tel dosljedno iz godine u godinu svojim primjerom podiže ljestvicu standarda kada je riječ o ulaganjima u oblast društveno

odgovornog poslovanja“, naglasio je predsjednik Komore i precizirao da je m:tel u prethodnih nekoliko godina bio jedan od najvažnijih oslonaca zajednici u kojoj posluje, što je Privredna komora prepoznala i nagradila u okviru prestižne manifestacije „Izbor najuspješnijih u privredi Republike Srpske“.

„Kompanija svoje liderstvo u oblasti telekomunikacija u BiH stavlja u ravan sa razvojem i ostvarenjem punog potencijala zaposlenih, smatrajući te segmente neodvojivim. Upravo zato je m:tel primjer dobre korporativne prakse te nosilac brojnih nagrada za poslodavca godine, ali i za društveno odgovorno poslovanje, o čemu govore dobijene nagrade i priznanja u 2022. godini. Ovaj trend ćemo nastojati da ostvarimo i u narednom periodu“, jedinstvena je poruka m:tel-a.

**Važno je naglasiti
da su u prvom
tromjesečju 2023.
godine akcije m:tel-a
na Banjalučkoj berzi
nastavile da rastu
približavajući se
cijeni od 1,70 KM za
jednu akciju.**

UZ „RAČUN NA MAIL“

POKLANJAMO VAM 3 GB INTERNETA

PIŠE:
IVA ĐUDUROVIĆ

Globalno gledano, svijet se ubrzano kreće ka digitalizaciji, a svaki aspekt našeg svakodnevnog života zahvaćen je ovim promjenama. Jedna od značajnijih promjena podstaknuta digitalizacijom svakako je prelazak sa papirnih računa na elektronske.

Primanje i slanje računa u elektronskom obliku ima brojne prednosti: elektronski računi štede papir, koji je postao dragocjen prirodni resurs. Prema podacima Agencije za zaštitu životne sredine (EPA), papir čini 33% komunalnog otpada i 25% otpada na deponijama, dok njegova proizvodnja čini 1% globalnih emisija gasova staklene bašte. Zatim, elektronski računi smanjili su ekološki uticaj proizvodnje papira i povećali uštedu istog, a smanjenjem potrebe za papirom pomažemo u očuvanju životne sredine. Osim toga, elektronski računi su praktičniji, jer ih možete primati gdje god da se nalazite u tom trenutku, pod uslovom da posjedujete internet konekciju. Dodatno, elektronski računi izuzetno su ekonomični i sigurni, jer je smanjen rizik od gubitka ili kašnjenja u plaćanju, kao i ugrožavanja osjetljivih informacija.

Procesom digitalizacije, na ovaj način, smanjili smo potrošnju papira, štedimo novac, povećavamo sigurnost i poboljšavamo dostupnost naših usluga. Ukoliko i vi želite da putem elektronske pošte dobijate račune za telekomunikacione usluge, potrebno je da posjetite m:tel prodajno mjesto ili pozovete Kontakt centar na 0800 50 000. Aktivacioni kod će stići na prijavljenu e-mail adresu za dostavu, nakon čega je potrebno da kod pošaljete SMS porukom na označeni broj. Aktivacioni kod možete, takođe, pokloniti, ali i iskoristiti na bilo kojem m:tel mobilnom broju u roku od 30 dana od dana aktivacije. Istovremeno, ova usluga dostupna je i na Moj m:tel portalu i aplikaciji, koji vam omogućavaju lak pregled računa, plaćanje i upravljanje uslugama.

Za sve naše korisnike koji aktiviraju uslugu „račun na mail“ u narednom periodu, pripremili smo i poklon od 3 GB bonus mobilnog interneta. Zato ne propustite priliku i napravite pametnu odluku. Mnogo je razloga da sve što možete – uradite onlajn!

POKLANJAMO

3 GB INTERNETA

**AKO ODABERETE
DOSTAVU m:tel
RAČUNA NA E-MAIL**

u svemru super!

PIŠE:
DANIJELA MARINKOVIĆ ORLIĆ

PRVA SUPER KAFA SA KORISNICIMA U PRIJEDORU

Poslovnica Supernove u Prijedoru u Ulici kralja Petra I Oslobodioca 98 bila je domaćin prve super kafe sa korisnicima. Iskoristili smo sunčan februarski dan da upoznamo brojne korisnike sa našim novim brendom, aktuelnim ponudama i da im uručimo prigodne poklone.

Osim pohvalnih riječi naših zadovoljnih korisnika, saslušali smo i sve sugestije i primjedbe s ciljem daljeg unapređenja kvaliteta naših usluga. Briga o korisnicima jedna je od osnovnih misija našeg brenda, stoga se i trudimo da ih na ovakav način upoznamo, saslušamo i obradujemo. Posebnu zahvalnost dugujemo i našim prijateljima iz Free radija i RTV Prijedor, koji uvijek prate naše aktivnosti.

Supernova će i u narednom periodu organizovati slične aktivnosti i u drugim gradovima, kako bismo iz prve ruke čuli mišljenja ljudi zbog kojih postojimo i djelujemo.

Vidimo se uskoro u vašem gradu!

POSJETA RODITELJSKOJ KUĆI U BANJALUCI

Početak marta posjetili smo Roditeljsku kuću u Banjaluci i proveli vrijeme sa predstavnicima kuće i Udruženja roditelja djece oboljele od malignih bolesti „Iskra“.

Kao kompanija sa odgovornošću prema osjetljivim grupama, a posebno prema djeci, iskazali smo svoju podršku i zahvalnost zaposlenima u Roditeljskoj kući i članovima Udruženja „Iskra“ na svim aktivnostima koje redovno sprovode kako bi se djeci koja su naglo istrgnuta iz uobičajene svakodnevice i njihovim roditeljima našli pri ruci tokom dugog procesa liječenja.

Kao i do sada, izrazili smo spremnost da, koliko god je to u našoj moći, budemo podrška u radu kuće i Udruženja.

Predsjednica Udruženja „Iskra“ gospođa Dijana Berić i upravnica Roditeljske kuće gospođa Katica Kerkez iznenadile su nas zahvalnicom koju su nam ovom prilikom uručile u ime dugogodišnjeg prijateljstva i podrške koju pružamo njihovom radu.

U ime Supernove zahvalnicu su primili direktor Blicneta gospodin Dario Tučić i direktorica Funkcije za marketing i prodaju gospođa Slađana Babić.

AKTIVIRAJ E-RAČUN – MISLI EKOLOGIČNO

Korisnike redovno obavještavamo o mogućnosti primanja računa za korištenje usluga putem e-maila.

S tim u vezi, i na našoj Facebook stranici redovno pozivamo korisnike da aktiviraju e-račun uz odlične poklone. Zapratite nas i vi i uživajte u super iznenađenjima!

Za sve informacije o Supernovoj posjetite najbližu super poslovnici ili pozovite besplatni broj Korisničkog centra 0800 30 630 (taster 1).

„PRIČE ZA DJECU“ NA NOVOM DOMENU

Našu internet stranicu „Priče za djecu“ radi lakše pretrage i dostupnosti prebacili smo na novi domen www.pricezadjecu.com.

Sajt priča je veselog i modernog izgleda i ima višestruku namjenu. Sa jedne strane, namijenjen je promociji učenika i njihovih autorskih priča, a sa druge strane djeci i njihovim roditeljima ponudiće odlično i kvalitetno provedeno vrijeme i zabavu.

Jednostavna struktura sajta omogućava brzu i intuitivnu pretragu. Sekcija „Priče za djecu“ dovešće vas do priča koje su pisali đaci iz osnovnih škola širom RS i FBiH. Pojedine priče su već ilustrovane, a autor izvrsnih ilustracija je Bojan Nikolić, ilustrator iz Dervente.

U sekciji „Audio priče“ pronaći ćete priče koje su čitali naši poznati glumci i pjevači: Slađana Zrnić, Maja Tatić, Igor Vukojević, Aleksandar Stojković Piksi, Dragana Marić i Velimir Blanić.

Dnevnik prijateljstva

PIŠE:
SANDRA STANIĆ

„NISTE SAMI, IMATE PRIJATELJE“

„Niste sami, imate prijatelje“ je akcija humanog karaktera koju je kompanija m:tel započela još u decembru 2021. godine, a koja je obilježila cijelu 2022. i nastavila da traje i u 2023. godini.

„FUDBALOM DO HLJEBA“

„Mozaik prijateljstva“, humanitarno udruženje građana iz Banjaluke, i ove godine organizovao je humanitarni turnir pod nazivom „Fudbalom do hljeba“. Riječ je o turniru u malom fudbalu koji je održan u SD „Borik“ 18. i 19. februara, a u kome su učestvovala mnoge sportske ekipe velikog srca.

Cilj održavanja turnira je pomoć Javnoj kuhinji „Obrok ljubavi“, kao i razvijanje svijesti o zajedništvu i zdravom sportskom duhu. Na poziv ovog udruženja, kompanija m:tel donirala je sredstva za kupovinu 200 prehrambenih paketa koji su podijeljeni korisnicima ove javne kuhinje.

DONACIJA VOZILA ZA POTREBE NARODNE KUHINJE

U Mostaru je, 7. februara 2023. godine, kompanija m:tel uručila donaciju Eparhiji zahumsko-hercegovačkoj i primorskoj za potrebe Narodne kuhinje koja djeluje u okviru ove eparhije.

Molba ove eparhije odnosila se na donaciju jednog dostavnog vozila za potrebe njihove javne kuhinje, te je kompanija realizovala navedenu donaciju. Primopredaja vozila i uručenje ključeva upriličeni su ispred Vladičinog doma u Mostaru. U ime kompanije m:tel ovu donaciju uručio je Milosav Parezanović, izvršni direktor za marketing i prodaju kompanije m:tel, a ključ je preuzeo Goran Gurović, uposlenik Narodne kuhinje Eparhije zahumsko-hercegovačke i primorske.

DONACIJA PAKETA POMOĆI

Mjesnoj organizaciji Crvenog krsta MZ Borik iz Banjaluke kompanija m:tel obezbijedila je pakete prehrambenih artikala i lične higijene za siromašne i teže bolesne stanovnike ove mjesne zajednice. Predstavnici kompanije m:tel su 17. januara 2023. posjetili ovu mjesnu organizaciju Crvenog krsta uručivši pakete pomoći sugrađanima na koje se molba i odnosila.

DONACIJA TELEVIZORA SPECIJALNOJ BOLNICI ZA PSIHIJATRIJU SOKOLAC

Nastavljajući da pomažu svima kojima je podrška neophodna, iz m:tel-a je stigla i pomoć za pacijente i osoblje Specijalne bolnice za psihijatriju Sokolac. Za potrebe ove zdravstvene ustanove predstavnici kompanije m:tel uručili su pet televizora koji će pacijentima bolnice olakšati boravak.

m:tel U RADNOJ AKCIJI S TAMAROM

Tokom proteklih godinu dana m:tel je pružio podršku posebnoj sezoni emisije „U radnoj akciji s Tamarom“ koja je snimana na području Republike Srpske. Skupa sa Tamarom i njenom vrijednom ekipom, m:tel je dodatno uljepšao novi početak za 14 socijalno ugroženih porodica koje su dobile nove, renovirane domove.

Znanje i obrazovanje

URUČENE m:stipendije ZA STUDENTE 13. GENERACIJE

Stipendije za 11 studenata elektrotehnike, novim m:stipendistima uručila je Jelena Trivan, generalna direktorka kompanije m:tel, na svečanosti upriličenoj 22. februara 2023. na Elektrotehničkom fakultetu u Banjaluci!

Pravo da apliciraju na konkurs za stipendije imali su studenti elektrotehničkih fakulteta u Banjaluci i Istočnom Sarajevu, Fakulteta elektrotehnike u Tuzli te Prirodno-matematičkog fakulteta u Banjaluci. Ove godine ukupno 11 studenata prvog ciklusa i apsolvenata postali su m:stipendisti i to četiri studenta Elektrotehničkog fakulteta Banjaluka i sedam studenata Elektrotehničkog fakulteta u Istočnom Sarajevu.

Trinaesti konkurs obilježili su i nešto izmijenjeni uslovi za prijavu, a odluku o najboljim studentima koji su dobili stipendije donijela je, kao i svih prethodnih godina, komisija sastavljena od profesora sa fakulteta obuhvaćenih konkursom.

Stipendije i poklone u vidu tableta studentima je uručila Jelena Trivan, generalna direktorka kompanije m:tel, na svečanosti održanoj u novoopremljenoj „m:tel učionici“ na ETF-u u Banjaluci. Ona je tom prilikom naročito naglasila da, ukoliko kao društvo ne budemo uradili više da zadržimo mlade ljude i kadar, sve drugo neće imati nikakvog smisla.

Zoran Đurić, dekan ETF-a u Banjaluci, kao domaćin ove svečane dodjele stipendija, zahvalio je Jeleni Trivan i kompaniji m:tel na dugogodišnjoj saradnji te podržao

napore ove kompanije da zadrži mlade ljude da ostanu ondje gdje su se školovali i odrasli.

Ovo su m:stipendisti 13. generacije koji će do kraja prvog ciklusa dobijati stipendije kompanije m:tel:

1. **Gorana Maličević**, ETF Banja Luka
2. **Tatjana Božić**, ETF Banja Luka
3. **Jovana Božić**, ETF Banja Luka
4. **Anđela Adamović**, ETF Banja Luka
5. **Aleksandar Vidaković**, ETF I. Sarajevo
6. **Ivana Jugović**, ETF I. Sarajevo
7. **Pavle Borčanin**, ETF I. Sarajevo
8. **Lena Šaraba**, ETF I. Sarajevo
9. **Stefan Ristić**, ETF I. Sarajevo
10. **Katarina Laketa**, ETF I. Sarajevo
11. **Nevena Antunović**, ETF I. Sarajevo

Već trinaestu godinu zaredom m:stipendije se dodjeljuju studentima fakulteta s primarnom vezom sa djelatnošću kompanije. Stipendisti će do kraja prvog ciklusa studija od m:tel-a dobijati mjesečni iznos od po 300 KM, odnosno 400 KM za studente smjera telekomunikacija. Pored toga, stipendisti imaju mogućnost da u kompaniji provedu mjesec dana na stručnoj praksi te priliku za zaposlenje po završetku studija.

PROGLAŠENI POBJEDNICI REGIONALNOG APP IZAZOVA

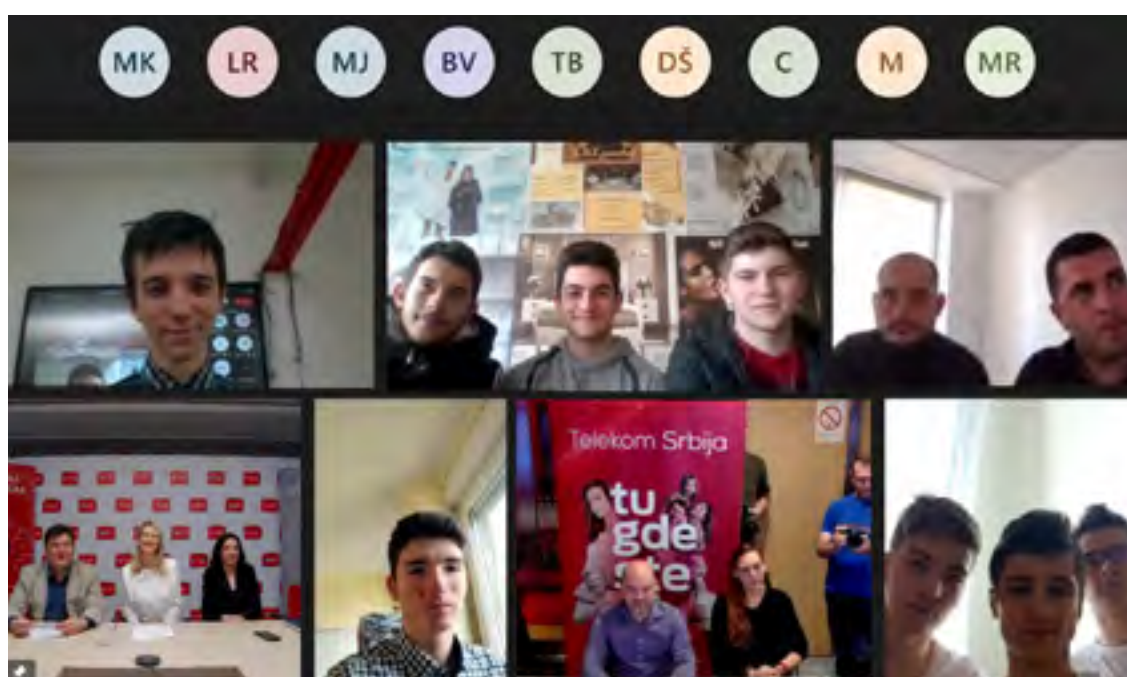
Takmičenje srednjoškolaca u izradi aplikacija za mobilne uređaje ove godine održano je šesti put, a u njemu su učestvovali učenici iz BiH, Srbije i Crne Gore. Organizatori ovog takmičenja su članice Telekom Srbija grupe – mts

Srbija, m:tel BiH i m:tel Crna Gora, a ove godine domaćin Regionalnog takmičenja bio je m:tel BiH.

Po pet timova iz navedenih zemalja, 16. marta predstavilo je svoje pobjedničke aplikacije žiriju takmičenja putem video-konferencije, budući da se i ove godine takmičenje održavalo onlajn. Stručni žiri za najbolje aplikacije proglasio je: aplikaciju „Digitalni farmer“ tima „Monotic Digital“ iz Tehničke škole Gradiška (BiH), aplikaciju „Trebovanje“ tima „Intelekt“ iz Srednje elektro-ekonomske škole iz Bijelog Polja (Crna Gora) i aplikaciju „Dođi na red“ tima „Macrohard“ iz Gimnazije „Jovan Jovanović Zmaj“ iz Novog Sada (Srbija).

Specijalna nagrada za inovativnost „Snaga inovacije – Igor Osmokrović“, koja se svake godine dodjeljuje timu za naročitu inovativnost aplikacije i najinteresantniju ideju, ovoga puta pripala je timu „Tower Power“ iz Gimnazije „Boljai“ iz Sente (Srbija) za aplikaciju „Tower Defence Game“.

App takmičenje iz godine u godinu bilježi sve veće interesovanje, te su predstavnici Telekom Srbija grupe i ovoga puta posebno istakli svoje zadovoljstvo zbog činjenice da se sve mlađi i sve talentovaniji srednjoškolci prijavljuju na ovaj konkurs i dijele svoje ideje sa svojim vršnjacima. Činjenica da je m:tel-u BiH ove godine stigao do sada najveći broj prijava, ali i gotovih aplikacija, govori o sve većem interesovanju mladih za programiranje i sve većoj potrebi da budu podržani u razvoju svojih talenata..

Pobjednicima šestog Regionalnog app izazova biće uručene nagrade u vidu vrijedne informatičke opreme, a članovi tima i njihov mentor, čiju je aplikaciju žiri ocijenio kao najinovativniju, dobiće prestižne mobilne telefone.

Kompanije u okviru Telekom Srbija grupe svoje društveno odgovorno poslovanje i dalje će temeljiti na praksi organizovanja ovakvih i sličnih konkursa, u smislu podsticaja mladim ljudima da se bave pravim vrijednostima i svoje vrijeme ulažu u sticanje novih znanja.

DAN SIGURNIJEG INTERNETA

Dan sigurnijeg interneta je međunarodni dan koji se na inicijativu Evropske komisije i Centra za sigurni internet globalno obilježava već 20 godina, a promovišu ga brojni akteri iz oblasti obrazovanja, zaštite djece, medija, politike i telekomunikacija. „Zajedno za bolji internet“ – slogan je ovogodišnjeg Dana sigurnijeg interneta, koji je održan 7. februara, kroz već tradicionalno takmičenje za učenike osnovnih i srednjih škola Bosne i Hercegovine na temu sigurnosti na internetu.

Kompanija m:tel se i ove godine nalazi na listi onih koji podržavaju obilježavanje ovog dana u Bosni i Hercegovini, a podrškom ovakvim projektima, kao i ulaganjem u sopstvene mehanizme za zaštitu djece i mladih u okviru modernih tehnologija, m:tel aktivno učestvuje u izgradnji bezbjednijeg i sigurnijeg društva za odrastanje trenutnih i budućih generacija.

PARTNERI NAGRADE ZA INOVATIVNE NASTAVNIKE

I NASTAVNICE BIH

Ove godine m:tel i Logosoft bili su partneri dodjele Nagrade za inovativne nastavnike i nastavnice u BiH, održane u Mostaru, čime su dokazali da su odgovorne kompanije koje obrazovanje shvataju kao jedno od najvrednijih profesija i poziva.

Kategorije u kojima se nagrada dodjeljuje su odgajatelji/ce u predškolskom odgoju i obrazovanju, učitelji/ce u razrednoj nastavi, predmetni nastavnici/ce u osnovnim školama, predmetni nastavnici/ce u srednjim školama i stručni saradnici/ce na svim nivoima odgoja i obrazovanja.

Kao novina uvedena ove godine, upravo je dodjela dvije specijalne nagrade, a ovo je prvi put otkako se manifestacija realizuje da se dodjeljuju nagrade publike u svih pet kategorija, koje su obezbijedile kompanije m:tel i Logosoft.

DONACIJA RAČUNARSKE OPREME ETF-U ISTOČNO SARAJEVO

Samo nekoliko mjeseci nakon što je svečano otvorena savremena učionica za čiju se rekonstrukciju pobrinula kompanija m:tel, na Elektrotehničkom fakultetu u Istočnom Sarajevu, predstavnici ove kompanije uručili su još jednu vrijednu donaciju.

Riječ je o donaciji računarske opreme koja će pomoći studentima i nastavnom osoblju ove visokoškolske ustanove u nesmetanom odvijanju naučno-nastavnog procesa i dati mogućnost mladim ljudima da lakše i bolje savladaju sve potrebne korake na putu ka tome da postanu budući profesionalci u svojoj oblasti.

POKLON ZA DOBROVOLJNE DAVAOCE KRVI – APLIKACIJA KAPP

Mobilna aplikacija za dobrovoljne davaoce krvi KAPP predstavljena je na konferenciji za novinare, koja je održana 13. marta 2023. godine u Zavodu za transfuzijsku medicinu Republike Srpske, a iza čije realizacije ponosno stoje kompanija m:tel i agencija Aquarius.

Na inicijativu dobrovoljnih davalaca krvi i Zavoda za transfuzijsku medicinu Republike Srpske, društveno odgovorne kompanije udružile su svoje resurse i omogućile, kroz mobilnu aplikaciju KAPP, jedinstvenu bazu i izvor tačnih informacija koje se tiču doniranja i trenutnih zaliha krvi, kao i hitnih slučajeva kojima je neophodna ova dragocjena tečnost.

Povodom predstavljanja mobilne aplikacije KAPP, zaposleni kompanije m:tel i agencije Aquarius donirali su krv. Među njima je bio i Đuro Ožegović, jedan od lidera kada je u pitanju darivanje krvi i inicijator mnogobrojnih humanitarnih akcija. Zajedno sa svojim kolegama redovno daruje krv u okviru Aktiva dobrovoljnih davalaca krvi kompanije m:tel, koji je osnovan još 1997. godine i broji preko 100 aktivnih članova zaposlenih u ovoj kompaniji, a osnivač je i Udruženja dobrovoljnih davalaca krvi grada Banjaluka. Đuro je danas 70. put donirao svoju krv.

Dobrovoljni davaoci krvi oduvijek su važili za tihe heroje koji nesebično pomažu ljudima u životnoj opasnosti. Mi im na ovaj način iskazujemo zahvalnost.

Aplikacija je dostupna za preuzimanje u App Store, Google Play, te AppGallery prodavnicama, a može da se preuzme i putem stranice www.kapp.ba.

tema broja

CYBER BEZBJEDNOST ZA KOMPANIJE

5 TOP SAVJETA!

PIŠE:
BLAŽENKA CUCA

PHISHING je odgovoran za

90%

svih napada sa kojima se kompanije suočavaju, a porastao je za 65% tokom prošle godine i zaslužan je za više od 12 milijardi dolara poslovnih gubitaka u svijetu.

Nijedna kompanija nije toliko mala da se može reći da njeni rukovodioci i zaposleni ne treba da vode računa o cyber bezbjednosti.

Kompanije su vrlo često na meti digitalnih napada. Pogrešno je mišljenje da one manje nisu tako često ugrožene kao velika imena iz svijeta industrije. Nažalost, nijedna kompanija nije toliko mala da se može reći da njeni rukovodioci i zaposleni ne treba da vode računa o cyber bezbjednosti.

S obzirom na to da napadači sve češće automatizuju napade, lako mogu da naciljaju stotine, čak i hiljade malih kompanija istovremeno. Upravo to što manje firme imaju manje „ozbiljnu“ tehnološku odbranu, manje su svjesne prijetnji i manje vremena i resursa ulažu u kibernetičku bezbjednost, čini ih lakšom metom za hakere.

Takođe, stručnjaci podsjećaju da te kompanije često saraduju sa većim, pa ih hakeri mogu koristiti kao način

za dolazak do informacija i resursa velikih kompanija. Nedavno istraživanje pokazalo je da kompanije sa manje od 500 zaposlenih gube u prosjeku 2,5 miliona dolara po napadu. Gubitak ove količine novca poguban je za mala preduzeća, a da ne spominjemo štetu koja biva nanescna reputaciji.

U svakom slučaju, razloga za oprez imaju svi, i to 24 časa dnevno.

Zbog toga vam donosimo nekoliko savjeta koji govore o tome kako da zaštitite resurse i uvijek budete spremni za odbranu.

1. Jačajte svijest o cyber bezbjednosti

Svijest o cyber bezbjednosti mora biti prioritet. Phishing (napad u kojem se napadač pretvara da je pouzdani kontakt i navodi korisnika da klikne na zlonamjernu vezu, preuzme opasnu datoteku ili mu da pristup

osjetljivim informacijama) i virusi su uobičajene metode napada, a zanimljivo je da su ove vrste prevare obično uzrokovane ljudskom greškom. Da li zbog nedostatka svijesti ili jednostavno zbog nemara ili žurbe, radnici mogu predstavljati najveću prijetnju IT infrastrukturi.

Upravo zbog toga je prvi savjet edukacija zaposlenih o opasnostima ove vrste kriminala i kontramjerama. Edukacija radnika podrazumijeva redovne obuke i seminare o cyber bezbjednosti.

Oni bi morali znati kojim potezima slabe sistem odbrane, ali i koji su ključni koraci da se napad spriječi ili maksimalno ublaži. Morali bi biti vrlo oprezni kada su u pitanju e-poruke, čak i one za koje vjeruju da dolaze iz pouzdanih izvora. Svaka i najmanja sumnja trebalo bi da alarmira radnike da ne otvaraju takvu poštu i da obavijeste IT sektor, kojem je zadatak da to istraži.

Takođe, samo mali broj zaposlenih trebalo bi da ima pristup povjerljivim informacijama.

2. Provjerite da li su sve linije odbrane snažne

Pored ulaganja u edukaciju radnika, postoji niz bezbjednosnih mjera koje bi svaka kompanija trebalo da preduzme. Trebalo bi početi od kreiranja bezbjedne mreže, upotrebom sistema za otkrivanje i sprečavanje neovlaštenih pristupa u centrima podataka. Dakle, svi uređaji na mreži kompanije treba da imaju instaliran antivirusni i zaštitni zid. Takođe, sistem ili program koji se koristi uvijek mora biti ažuriran, a neophodan je i redovan backup podataka. Backup pomaže da se smanji šteta u slučaju da haker ukloni ili izmijeni podatke u sistemu kompanije.

Isto tako, ukazuju stručnjaci, radnicima bi trebalo da budu dodijeljeni samo minimalni sistemski resursi i ovlaštenja, toliko koliko im je potrebno za obavljanje posla, kako bi u slučaju phishing-a ili hakerskog korištenja nultog dana ranjivosti šteta bila što manja. Takođe, velika prijetnja sa kojom se mala preduzeća suočavaju je insajderska prijetnja, koju uzrokuju zaposleni, bivši radnici ili poslovni saradnici. Oni mogu pristupiti važnim podacima i napraviti ogromnu štetu. Zato je važno prilikom raskida saradnje onemogućiti im dalji pristup sistemu.

Nije na odmet ukazati na to da lozinke moraju biti snažne, dakle, moraju sadržavati brojeve, velika i mala slova te druge znakove. Ne treba da budu logične i lako pamtljive, jer su takve najslabije.

3. Omogućite brze reakcije na napade

Sada, kada znate čime treba da raspolažete kako biste se zaštitili, trebalo bi da budete u dobroj poziciji da uspješno iskoristite i ublažite poznate ranjivosti u samo nekoliko koraka. To podrazumijeva hitnu primjenu

bezbjednosnih zakrpa i popravki na operativne sisteme, aplikacije i upravljačke programe kako biste spriječili napade korištenjem programskih grešaka. Iako to možda zvuči jednostavno, neozbiljan pristup ovom dijelu upravljanja sistemom i nepravovremeno sprovođenje ažuriranja jedna je od vodećih slabosti koje hakeri iskorištavaju.

4. Analizirajte situaciju

Vlasnici kompanija i oni koji su odgovorni za njihov rad moraju biti svjesni neophodnosti stalnog nadzora nad svim dešavanjima na mreži.

To podrazumijeva vođenje dnevnika i redovno bilježenje svega što se dešava, svake transakcije, prijave na vašu mrežu, svakog neuspjelog pokušaja unosa lozinke. Prikupljanje ovih informacija i njihovo analiziranje ne samo da će pomoći u otkrivanju i rješavanju problema i prije nego što eskalira u nešto veće, nego će spriječiti slične slabosti u budućnosti.

5. Oprez, oprez, oprez

Jedna od ključnih stvari u vezi sa cyber bezbjednošću jeste da je njeno održavanje neprekidan posao. Napadači neprestano vrebaju, tako da oprez nikada ne može biti pretjeran. Pristup

zaštiti od napada mora biti konstantan, kao i osluškivanje rada svakog segmenta sistema.

Dakle, i pored toga što ćete se „naoružati“ svim sredstvima da zaštitite imovinu, važno je ne opušitati se u smislu praćenja dešavanja. To znači da ćete vremenom toliko dobro poznavati sistem da će i najmanja promjena biti očigledna, što je ključno za brzu reakciju.

Iako poštovanje svih ovih preporuka ne garantuje da ćete se uspjeti odbraniti od svakog napada hakera, sigurno je da će smanjiti rizik da preko noći izgubite sve ono za šta se žrtvujete.

Studije pokazuju da je od svih cyber napada 43% usmjereno na male kompanije i novoosnovana mala i srednja preduzeća, pri čemu 60% njih prestane poslovati u roku od šest mjeseci nakon napada.

TEMU

– nova onlajn prodavnica
koja je nadmašila Amazon i
Walmart

UKUPNA VRIJEDNOST
NAGRADA KOJE TEMU
DIJELI U OKVIRU
PROMOTIVNE KAMPANJE
„SHAKE & WIN“ IZNOSI
10 MILIONA DOLARA,
NAVODI FORBES.

PIŠE:
BLAŽENKA CUCA

Niske cijene glavni su mamac za potrošače.

„Kupujte poput milijardera“, parola je nove onlajn prodavnice Temu, koja je u samo nekoliko mjeseci privukla toliko kupaca da je nadmašila gigante poput Walmart-a i Amazon-a.

Prema podacima Forbes-a, aplikacija Temu preuzeta je 24 miliona puta u prvih pet mjeseci postojanja, što je zaista impresivno, pogotovo ako se uzme u obzir to koliko je snažna konkurencija na e-tržištu.

Da ne bude zablude, iza nove e-trgovine, sa sjedištem u Bostonu, u Masačusetsu, ne stoje nikakvi „amateri“, nego još jedan gigant – kompanija PDD Holdings Inc., u čijem vlasništvu je i Pinduoduo, kineska kompanija koja takođe posluje na digitalnom tržištu, a koja nudi bogat asortiman namirnica i kućanskih aparata.

Temu na veb-stranici ističe da koristi ogromnu mrežu svoje matične kompanije, izgrađenu tokom godina, kako bi ponudio širok raspon pristupačnih, a kvalitetnih proizvoda.

Ime, koje se izgovara kao „tee-moo“, kako stoji na veb-stranici prodavnice, znači „udruži se, cijena dolje“. Upravo su niske cijene glavni mamac za potrošače. Tako, na primjer, kupci, zahvaljujući ovoj onlajn trgovini, mogu da kupe čarape po cijeni od 0,89 dolara, satove za 10,78 dolara, torbe za kućne ljubimce za 30,14 dolara, sunčane naočari za 1,88 dolara... Za zapadni standard to su i više nego povoljne cijene.

Pored, kako u reklamama stoji, šokantno niskih cijena raznovrsnih artikala, od odjeće preko elektronike do muzičkih instrumenata, Temu nudi i brojna sniženja i rasprodaje u kojima kupci dobijaju „do 90 odsto popusta“. Takođe, tu su i promotivne igre koje kupcima daju dodatne popuste za robu.

Ne samo da je Temu uspostavio ogromnu bazu potrošača na internetu, nego je taj zamah prenio i na društvene mreže, posebno na TikTok, gdje hashtag #temu ima više od 300 miliona pregleda. Još jedan način za privlačenje kupaca je veliki dodatni popust za nove korisnike.

Marketinški potez koji je aplikaciju snažno „vinuo u nebo“ je reklama za Super Bowl, gdje je i predstavljena krilatica „kupovati poput milijardera“.

Temu takođe ima podršku slavnih ličnosti, poput pjevača Džejsona Derula i primača Kansas City Chiefs-a i prvaka Super Bowl-a Džudžu Smit-Šustera.

Ipak, i pored toga što sve to trenutno djeluje lijepo i pozitivno po ljude koji stoje iza nove onlajn prodavnice, analitičari ističu da sva ta euforija lako može splasnuti.

Debora Vajnsvig, izvršna direktorka Coresight Research-a, upozorava da je možda prerano govoriti o tome da li će Temu moći da zadrži toliko niske cijene, besplatnu dostavu i druge pogodnosti koje trenutno nudi.

Vjeruje da će prodavnica nastaviti da eksperimentiše sa marketingom i ponudom, što je moguće zahvaljujući njenoj matičnoj kompaniji bogatoj resursima.

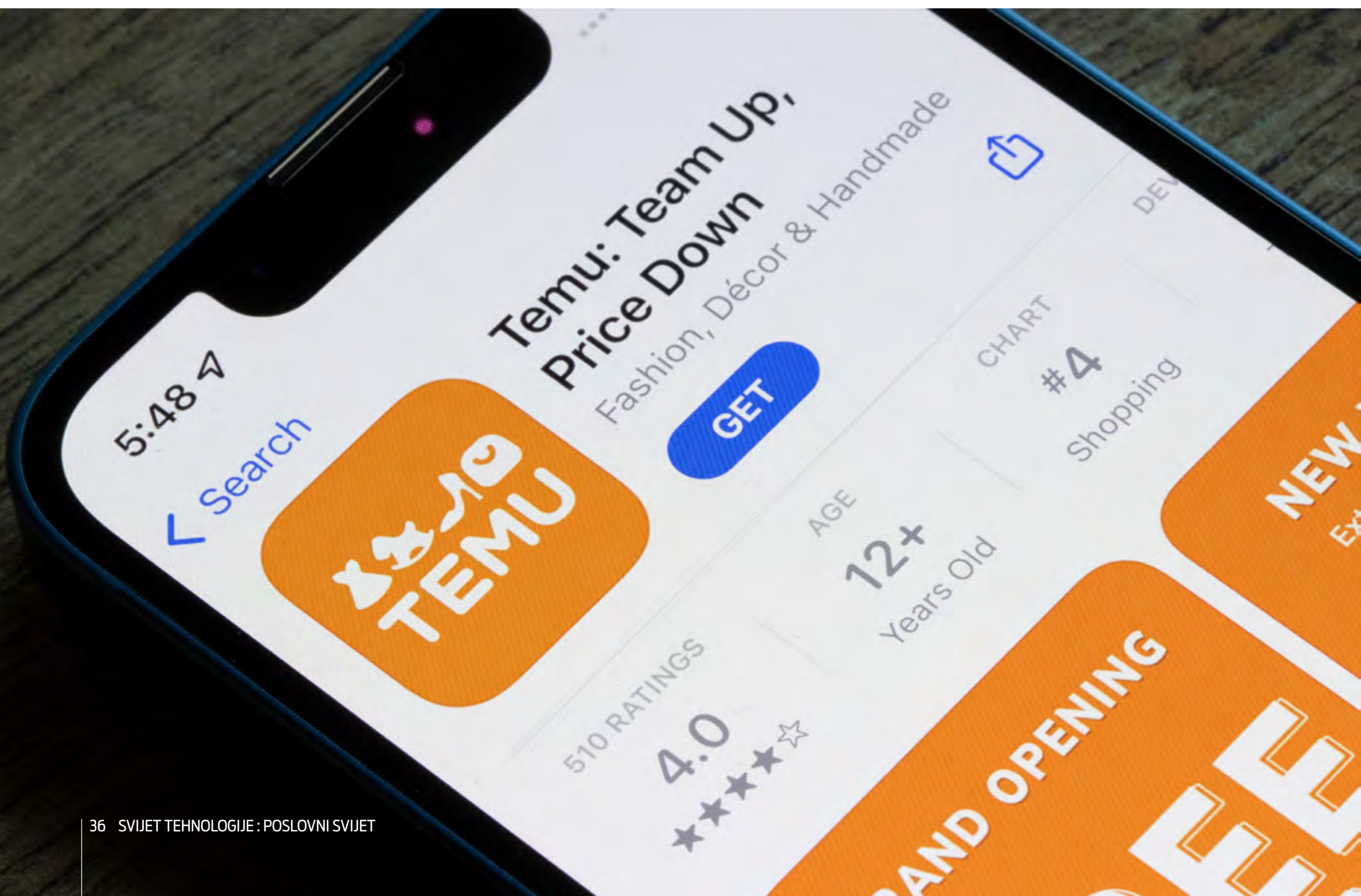
Takođe, smatra da se lansiranje ove aplikacije desilo u povoljnom trenutku, u vrijeme visoke inflacije i ekonomske neizvjesnosti, kada potrošači traže način da uštede, a da ne žrtvuju svoj komfor i ne mijenjaju stil života na koji su navikli.

Majkl Felis, iz konsultantske kompanije Kearney, smatra da se Temu nametnuo ponudom proizvoda sa niskom maržom.

Ističe da bi ova onlajn trgovina mogla biti dokaz da su mnoge velike kompanije proizvodile robu po veoma niskoj cijeni, a da su kasnije značajno preuveličavale troškove kako bi povećale dobit.

„I pored toga, američki potrošači možda neće biti spremni da prihvate toliko niske cijene... Uvijek se postavlja pitanje: ‘Da li je previše jeftino da bi bilo dobro?’“, kazao je Felis.

Kakva je budućnost pred ovim velikim projektom, pokazaće vrijeme.

JUŽNA KOREJA

PRVA ZEMLJA KOJA PLANIRA DA
UVEDE 6G MREŽU

PIŠE:
DANIJEL RADUJKOVIĆ

Iako su predviđanja stručnjaka bila da bi komercijalna upotreba 6G mreže mogla da počne 2030. godine, čini se da će Južna Koreja to uraditi mnogo ranije, jer vlada te države ima u planu da podstakne lokalne kompanije da proizvode materijale, komponente i opremu za razvoj ove mreže.

Korejsko ministarstvo za nauku, informacije i komunikacijsku tehnologiju objavilo je da ova zemlja namjerava pokrenuti svoju 6G mrežu korištenjem vrhunske tehnologije, naprednih mobilnih mreža sljedeće generacije baziranih na softveru i jačanjem mreža lanca dobavljača.

Južna Koreja ima za cilj početak primjene 6G tehnologije dolaskom 2026. godine, brže nego što se iko od nas i nadao. Glavni adut ove države biće tehnološki gigant Samsung, koji bi trebalo da iznese glavni dio posla. Postoji nekoliko ključnih područja primjene, kao što su industrijska automatizacija, digitalno zdravlje – uključujući složene robotizovane operacije na daljinu, holografske konferencije, pametna mjesta, pametne fabrike i efikasniji odgovor na vanredne situacije.

Studija izvodljivosti koja istražuje 6G tehnologiju već je u toku, a spreman je ozbiljan novac kako bi se realizovala. Projekt je vrijedan nešto više od 482 miliona dolara, što pokazuje koliko su Korejci ozbiljno pristupili tome da preduhitre ostatak svijeta kada je riječ o 6G tehnologiji, koja bi trebalo da ujedini virtuelno sa stvarnošću.

Korejci žele da preteknu Kinu, koja je još 2019. godine počela istraživanja, kada je kineski ministar nauke i tehnologije saopštio kako su oformljena dva tima – jedan da promoviše razvoj 6G mreže, a drugi, koji se sastoji od 37 univerziteta, istraživačkih instituta i kompanija, za tehničku stranu cijele priče. Kinezi su takođe u orbitu uspješno poslali eksperimentalni test satelit sa ciljem da isprobaju funkcionisanje THz radio-tehnologije, koja će, jednom kada se 6G standardi naprave, biti neophodna za prenose podataka mnogo brže nego što je to slučaj sa 5G. Japanci i Amerikanci uložili su veliki novac u istraživanja, a Evropa je na početku kasnila. Međutim, kasnije je uloženo čak 900 miliona evra u istraživanje i razvoj 6G mreže.

Međutim, Korejci su radili brže i najavili su veliki posao. Primjenom vrhunske tehnologije i naprednih mobilnih mrežnih rješenja četvrta ekonomija Azije želi da pretekne Kinu, trenutno vodeću po broju 5G patenata. Kinezi imaju 26,8 odsto patenata, a Koreja

25,9 odsto. Sada se nadaju da će preći 30 odsto ili više 6G patenata.

Osim svojih tehničkih doprinosa, 6G može koristiti društvu i industrijama u različitim sektorima, pa je sasvim razumljivo što se najjače i najrazvijenije zemlje svijeta bore da prve uvedu ovu mrežu. Benefita će biti mnogo, a Korejci žele prvi da „pokupe kajmak“.

Dok se bori i sa 5G mrežom, ostatak svijeta će čekati ono što će tehnološki giganti uraditi i pokušaću se prilagoditi tome. Kako stvari stoje, nećemo još dugo čekati da vidimo neku novu budućnost.

Šta je 6G mreža?

To je šesta generacija bežične tehnologije i nastavak 5G mreže, koja će nastaviti tamo gdje je ona stala. Najveća transformacija koju će 6G mreža donijeti jeste spajanje fizičkog, digitalnog i biološkog svijeta, što vodi do stvaranja potpuno novih aplikacija koje pokreću vještačka inteligencija.

6G mreže će donijeti ogroman napredak u brzini, kapacitetu i niskom kašnjenju, a takođe se očekuje da će biti mnogo inteligentnija i pouzdanija. To će pružiti vrhunsku mobilnu širokopojasnu vezu, ali i omogućiti napredne usluge, kao što su impresivna proširena stvarnost (XR), mobilni hologrami visoke vjernosti i digitalni blizanci.

Ako početni nacrti za 6G postanu stvarnost, ovo bi značilo da će prenos podataka biti od 50 do 100 puta brži nego kod 5G tehnologije. Brzina 6G tehnologije mogla bi da dostigne jedan terabajt po sekundi. Signali bi se protezali 10.000 metara iznad površine, što bi omogućilo „3D pokrivenost“ na nebu, u svemiru i pod vodom. Sve ove mogućnosti omogućile bi inteligentno otkrivanje, pozicioniranje, računanje rubova i slike visoke rezolucije.

To bi iz korijena promijenilo način na koji posmatramo svijet i tehnologiju. Mogli bismo u sekundi da preuzmemo 150 filmova na svoj uređaj, a namjene mogu da joj budu i mnogo, mnogo komplikovanije.

Stvari koje će 6G donijeti, uz bolju komunikaciju i transformaciju industrija, jesu i energetska efikasnost, kao i održivost uz minimalan uticaj na okolinu i minimalnu emisiju ugljen-dioksida.

Naučna fantastika postaje stvarnost

6G mreža trebalo bi da ujedini ono što je virtuelno sa stvarnošću, odnosno da prenese holografsku komunikaciju iz naučne fantastike u stvarnost. Mogli bismo, recimo, kada pričamo s nekim putem video-poziva, osim što ga vidimo i čujemo, da osjetimo i miris iz njegove sobe. Stručnjaci očekuju da ćemo moći da

koristimo 6G mrežu za „teleportaciju“. Tradicionalno shvatanje teleportacije jeste situacija u kojoj se fizički premještamo sa jednog mjesta na drugo. Ipak, ukoliko bismo mogli da razgovaramo s nekim putem telefona i da fizički ostanemo u svojoj fotelji, a prenesemo u svoju sobu ambijent, mirise, ukuse i dodir iz sagovornikovog okruženja, to bi praktično značilo isto što i teleportacija. Recimo, to znači da bi vaš doktor mogao da sjedi u svojoj ordinaciji i „posjeti“ vas virtuelno dok ste u svojoj fotelji, rukuje se s vama, izmjeri vam temperaturu i pregleda vas. Pregled kod doktora iz fotelje, bez redova i čekanja? Zvuči primamljivo.

ELEKTRIČNI AUTOMOBILI

rješenje za niz problema

PIŠE: BLAŽENKA CUCA

Električni automobili znače čistiji vazduh i bolje zdravlje ljudi. I ne samo to. Njihove prednosti u odnosu na vozila na dizel i benzi su ogromne.

Vozila na fosilna goriva, koliko god bila povoljna, korisna i udobna, veliki su zagađivači, zbog čega će u budućnost biti potpuno isključena iz upotrebe.

Revolucija električnih vozila postaje globalna i prije ili kasnije svi ćemo biti dio nje. Podsjećamo da je Evropski parlament nedavno donio odluku o obaveznoj primjeni nulte stope emisija novih automobila i kombija od 2035. godine, što znači da se za 12 godina više neće moći prodavati novi automobili na benzin i dizel.

Uprkos ocjenama kritičara da će to opteretiti energetska mrežu i pojačati rad termoelektrana i drugih zagađivača životne sredine, stručnjaci ističu da će povećanje broja električnih vozila na ulicama dovesti do stabilizacije elektroenergetskih mreža i doprinijeti razvoju obnovljivih izvora energije.

Evo zašto bi trebalo da se radujemo budućnosti u kojoj će na putevima biti samo električna vozila:

Stručnjaci ističu da se povećanje broja električnih vozila na ulicama dovesti do stabilizacije elektroenergetskih mreža i doprinijeti razvoju obnovljivih izvora energije.

Stabilizacija elektroenergetskih sistema

Električni automobili doprinjeće stabilizaciji elektroenergetskih sistema i razvoju obnovljivih izvora energije, pokazuje studija objavljena u stručnom časopisu Nature. To možda zvuči pomalo nelogično, jer su do sada ravnotežu između proizvodnje i potrošnje diktirale elektrane. Ipak, logično je da će značajno povećanje broja električnih vozila donijeti promjene na tržištu električnom energijom. Stručnjaci naglašavaju da se u modernim elektroenergetskim sistemima s visokim udjelom obnovljivih izvora energije, poput vjetera i sunca, pojavljuje nova paradigma prema kojoj se fleksibilnost diktira od strane potrošnje, a ne od strane proizvodnje, te u tom smislu i električna vozila mogu doprinijeti stabilizaciji elektroenergetskih sistema. Radi se o tome da se e-vozila pune kada u elektroenergetskom sistemu postoji višak proizvodnje, a da se prazne kada dođe do manjka proizvodnje. Iako punionice i električna vozila uglavnom trenutno ne dopuštaju pražnjenje baterija, postoje brojne najave da će biti omogućeno pražnjenje baterija automobila u mrežu. Dobra vijest je da će baterije koje su trenutno u upotrebi u vozilima moći biti korištene na taj način.

Smanjenje zagađenja

Dostupnost fosilnih goriva je ograničena, a uz to su i veliki zagađivači životne sredine. Otrovne emisije iz benzinaca i dizelaša dovode do dugoročnih štetnih efekata na javno zdravlje. Uticaj emisija električnih vozila je mnogo manji, naglašavaju stručnjaci. Potpuno električna vozila imaju nultu emisiju štetnih gasova, i čak kada se uzme u obzir proizvodnja električne energije, fosilna vozila ispuštaju gotovo tri puta više ugljen dioksida od prosječnog električnog vozila.

Skladištenje energije

Baterije koje se koriste u električnim vozilima neće povećati ionako velike količine e-otpada u svijetu, jer ne moraju završiti na otpadu. Naprotiv, mogu poslužiti kao važna skladišta energije. Takvo rješenje za rashodovane baterije električnih automobila ponudio je hibridni solarni i baterijski pogon SEPV Sierra, kompanije B2U Storage

Solutions. Oni su predstavili tehnologiju EV pack storage (EPS). EPS tehnologija omogućava ponovno korištenje baterija iz Honda-inih i Nissan-ovih automobila u originalnom obliku, bez troškova prenamjene. Ova elektrana isporučuje električnu energiju u mrežu za plasiranje na veleprodajnom tržištu u Kaliforniji, a baterije se takođe koriste i za pružanje mrežnih usluga. Takođe, korištenje starih baterija za skladištenje energije smanjilo bi potrebe za proizvodnjom opreme za skladištenje, a samim tim i klimatske posljedice koje proizvodnja te opreme uzrokuje.

Veća ekonomičnost

Trošak rada električnog vozila puno je niži od identičnog vozila koje pokreće dizel ili benzin. Punjenje električnom energijom jeftinije je od točenja goriva. Dakle, putovanje električnim vozilom zahtijeva manja ulaganja. Trošak električne energije može se dodatno smanjiti ako se punjenje baterije vozila vrši uz pomoć obnovljivih izvora energije instaliranih kod kuće, poput solarnih panela. Električna vozila imaju vrlo niske troškove održavanja jer nemaju toliko pokretnih dijelova kao vozila sa unutrašnjim sagorijevanjem. Zahtjevi za servisiranjem električnih vozila manji su nego kod standardnih vozila na benzin ili dizel. Zbog toga je godišnji trošak rada električnog vozila značajno niži nego kod vozila na fosilna goriva. Pored toga, cijena registracije i uvoza e-auta niža je nego prilikom kupovine automobila na benzin ili dizel. Mnoge razvijene zemlje daju brojne stimulacije i olakšice kako bi uticale na stanovništvo da se odlučuje za kupovinu ovih prevoznih sredstava.

Praktičnost punjenja

Oni koji su bar jednom čekali u koloni na benzinskoj pumpi da natoče gorivo u svog četvoroočkaša shvatiće važnost mogućnosti punjenja vozila kod kuće, u svom dvorištu. Jednostavno priključite svoje vozilo na kućni punjač nekoliko časova pred polazak na put. Ako imate solarne panele, uštedićete i novac i nećete morati da razmišljate o tome da li će cijena nafte preko noći biti udvostručena ili će možda zavladata nestašica. Ukoliko se desi da ste zaboravili napuniti bateriju, tu su brzi punjači, a postoji čak i usluga zamjene baterije ukoliko ostanete bez energije na putu.

ChatGPT

– budućnost je stigla!

**ČETBOT KOJI
RASPOLAŽE SA 300
MILIJARDI RIJEČI
BESPLATAN JE I
FUNKCIONIŠE NA
VRLO JEDNOSTAVAN
NAČIN – MI
POSTAVLJAMO PITANJA,
ON ODGOVARA.**

PIŠE:
BLAŽENKA CUCA

Kada je kalifornijska kompanija OpenAI, koja se bavi razvojem vještačke inteligencije, 30. novembra prošle godine predstavila aplikaciju ChatGPT, malo ko je mogao da nasluti da će to biti potez koji će toliko „uzdrmati“ svijet.

Iako smo gotovo svakodnevno „bombardovani“ novim tehnološkim čudima, impresivnijim i od onih koja smo ranije viđali samo u filmovima, nijedno od njih nije nas toliko zaintrigiralo kao dostupnost ovog nevjerovatno moćnog alata vještačke inteligencije, i to potpuno besplatno.

Ono što se smatralo budućnošću kojoj težimo, ali od koje pomalo i strahujemo zbog strepnje da bi nas mašine mogle potpuno zamijeniti, sada je postalo stvarnost. Vrijeme dominacije vještačke inteligencije i zvanično počinje.

Četbot koji reprodukuje tekst pomoću vještačke inteligencije i tehnologije ChatGPT-3, funkcioniše na vrlo jednostavan način – mi postavljamo pitanja, on odgovara, o bilo čemu. Raspolaže sa 300 milijardi riječi i njegov raspon tema je nepregledan. Sposoban je da rješava najteže zadatke iz brojnih oblasti, da piše pjesme, novinske članke, komentariše političku situaciju ili da predlaže recepte na osnovu liste namirnica koje imamo u kući. Oduševljeni mogućnošću komunikacije sa botom koji raspolaže nevjerovatno velikom količinom informacija, ljudi su sedmicama na društvenim mrežama objavljivali svoja iskustva sa ChatGPT-jem, dijelili njegove mudre i zabavne odgovore na njihova manje ili više ozbiljna pitanja...

Koliko brzo je rasla njegova popularnost, najbolje govori informacija da je aplikacija u prvih pet dana sakupila milion korisnika.

Podaci pokazuju da ChatGPT ima oko 100 miliona aktivnih korisnika mjesečno, što je apsolutni rekord za aplikaciju koja postoji tako kratko. Poređenja radi, TikTok-u je trebalo devet mjeseci da dosegne 100 miliona aktivnih korisnika mjesečno, a Instagram-u čak dvije i po godine.

Analitičari UBS studija naveli su da u 20 godina praćenja internetskog prostora nisu mogli pronaći primjer bržeg rasta među potrošačkim internetskim aplikacijama.

CHATGPT, čiji sistem raspolaže sa čak 300 milijardi riječi, u prvom mjesecu postojanja stekao je 57 miliona korisnika.

Očekuje se da će se prihod kompanije OpenAI do kraja 2024. godine povećati na milijardu dolara. Time bi stekla potencijal da postane glavni igrač u tehnološkoj industriji.

Kako se registrovati? Kao što smo pomenuli, ChatGPT je zaista jednostavan za korištenje. Da bismo mu pristupili, moramo otvoriti OpenAI nalog. To zahtijeva samo da unesemo adresu e-pošte i telefonski broj. Nakon toga možemo koristiti ChatGPT i druge alate kompanije poput DALL E 2, koji kreira ilustracije na osnovu tekstualnih uputstava.

Kako ChatGPT funkcioniše? ChatGPT je veliki jezički model koji generiše ljudske odgovore koristeći tehniku dubokog učenja. Takvi algoritmi napajaju se velikim količinama tekstualnih podataka, koji im omogućavaju da odgovaraju na pitanja na realan, ljudski način. Posebno fascinantno kod ChatGPT-ja je to što razumije kontekst i proizvodi tekst u skladu s njim. Ipak, što je pitanje konkretnije, odgovor je precizniji. Iako je komunikacija ljudi sa botovima postojala i ranije, nikada nije bila tako realna kao sa ChatGPT-jem.

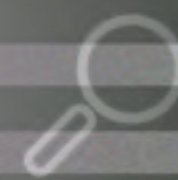
Kome je namijenjen? Svima koji traže neke odgovore. Dok je nekima samo zabava, drugi u njemu već vide savršenu priliku za razvoj biznisa i uštedu na radnoj snazi.

Američki biznismen iranskog porijekla Aleks Hormozi, koji godišnje zarađuje više od 100 miliona dolara, na vrlo zanimljiv način komentarisao je ChatGPT. On vjeruje da će vještačka inteligencija zaista promijeniti svijet utičući na mnoga područja našeg života, kako poslovna, tako i privatna. Smatra da je ChatGPT ograničen samo našom sposobnošću da postavljamo prava pitanja.

Da li su baš svi odgovori ChatGPT-ja ta ni? Ne! Odgovori mogu biti pogrešni, kao što mogu biti pogrešne i informacije koje čujemo od stručnjaka o različitim temama, zbog čega ih, kao i u životu, ne bi uvijek trebalo uzimati zdravo za gotovo. Analize pokazuju da ChatGPT ima tačnost od 85+ odsto, što je dobar procenat. Podaci dostupni na ChatGPT-ju ograničeni su na 2021. godinu, tako da korisnicima ne može da pruži najnovije informacije.

Ima li konkurenciju? Otkako je OpenAI lansirao svoju aplikaciju, druge velike tehnološke platforme požurile su da predstave svoje verzije iste tehnologije. Google je ubrzo najavio ChatGPT konkurenta, skupog dvojnika

Ai: Chat GPT

nazvanog Bard, koji je imao prilično neslavan početak, jer je izbacio netačne informacije tokom predstavljanja. Kompanija Meta takođe je najavila sopstveni četbot LLaMA.

Može li ChatGPT zamijeniti ljude? Nakon što je ChatGPT pokazao veliki uspjeh prilikom testiranja, dokazujući da bi mogao položiti mnoge ispite sa fakulteta, strepnja da bi mogao zamijeniti ljude u pojedinim zanimanjima postala je još veća. Iako stručnjaci ukazuju na to da mu i dalje nedostaje kritičkog razmišljanja i etičkog donošenja odluka, sposobnosti koje pokazuje jasan su znak da bi u mnogim poslovima mogao parirati čovjeku.

Business Insider sastavio je listu poslova koje bi, prema mišljenju stručnjaka, uskoro mogla zamijeniti vještačka inteligencija. Navodno, razlog za zabrinutost imaju IT stručnjaci, prosvjetni radnici, računovođe, grafički dizajneri, analitičari, novinari...

„Mislim da postoji velika pompa u vezi sa ChatGPT-jem i da ovakvi alati imaju potencijal, ali oni ne mogu sve –

to nije magija”, ističe Denijel Lina Džunior, profesor na Univerzitetu Northwestern.

I kompanija OpenAI, tvorac popularne aplikacije, priznaje da ona nije savršena. „ChatGPT ponekad piše odgovore koji zvuče uvjerljivo, ali su netačni ili besmisleni“, navode na svojoj veb-stranici.

Zanimljiv je odgovor samog ChatGPT-ja na pitanje hoće li AI jednog dana potpuno zamijeniti ljude: „U nekim slučajevima AI može da zamijeni ljude u pojedinim poslovima ili da im pomogne u radu, ali to ne znači da će ih potpuno zamijeniti.

U većini slučajeva AI će raditi s ljudima ili će biti korištena u kombinaciji sa ljudskim radom kako bi se postigli bolji rezultati. Ipak, treba biti svjestan mogućnosti automatizacije nekih vrsta poslova, što može dovesti do potrebe za preusmjeravanjem ljudi na druge oblasti. U svakom slučaju, važno je pratiti razvoj i primjenu AI-ja, ali i razvijati odgovarajuće politike i procedure kako bi se osiguralo da AI služi ljudima i da se poštuju ljudska prava.“

NOVI TRENDОВИ U 2023. GODINI:

Mobilno snimanje koje oblikuju
tržišta pametnih telefona

PIŠE:
DANIJEL RADUJKOVIĆ

Telefon je odavno postao mnogo više od uređaja koji vam omogućava da se čujete s nekim. U posljednje vrijeme snimanje postaje ključni faktor pri odabiru željenog telefona, a optičke kompanije i brendovi pametnih telefona kroz svoje saradnje nastoje korisnicima da pruže vrhunski kvalitet.

Ljudi širom svijeta dnevno naprave ogroman broj fotografija i zbog toga traže kvalitetne kamere, a novi trendovi koji dolaze govore da će tekuća godina biti značajna za oblast snimanja pametnim telefonima. Vrhunski uređaji sada se mjere i sposobnošću da svaki put naprave savršenu fotografiju.

Saradnja kompanija Vivo i ZEISS dovela je do značajnog napretka kada je riječ o istraživanju i razvoju sistema za snimanje pametnim telefonima. One su predstavile njihovu perspektivu trendova u oblasti mobilnog snimanja za 2023. godinu na koju bi korisnici trebalo da obrate pažnju pri biranju uređaja.

Savršen snimak čak i u uslovima slabog osvjetljenja. Posljednjih godina postignut je značajan napredak u snimanju savršenih fotografija u uslovima slabog osvjetljenja. Sistemi za snimanje sa sensorima od jednog inča daju impresivne rezultate. Senzor od jednog inča je prava prekretnica, budući da omogućava sistemu kamere da dobije više svjetla, ali i poboljšava odnos signal–šum snimka. Ova vrsta senzora biće jedna od vodećih tema u 2023. godini i podići će mobilno snimanje na novi nivo.

Pored većeg senzora, promoviše se korištenje elementa staklenih sočiva sličnih profesionalnoj opremi za fotografisanje. Kombinovanjem vrhunskog staklenog materijala sa prvoklasnom plastikom poboljšava se ukupan kvalitet slike i značajno se smanjuju neželjeni efekti kao što su duhovi, bljesak, flerovi i hromatske aberacije. Značajan faktor je i obrada slike. Trenutni algoritmi ne samo da obezbjeđuju kvalitetnu naknadnu obradu slike, već i otvaraju nove mogućnosti za snimanje i analizu scene.

Umjetničko oblikovanje slike. Portretni snimci nisu samo fotografije, već i dragocjene uspomene. Oni su oduvijek bili popularni, a upravo u portretnoj fotografiji je ključna razlika izvanrednog flagship uređaja. Ljudi više ne traže samo oštru i kristalno čistu sliku, nego žele uređaj koji im pomaže da maksimalno iskoriste svoje umjetničke vještine.

Kada je riječ o umjetnosti iza fotografije, Vivo i ZEISS postigli su izuzetne rezultate. Obično flerovi nisu poželjni na fotografijama, posebno kada nisu dio željenog izgleda slike. Ali neki od njih mogu da dodaju umjetnički izgled subjektu na fotografiji. Poseban režim može da generiše prepoznatljiv izgled flera sočiva koji ljudi obično vide u mnogim klasičnim filmovima. Kada je jak izvor svjetlosti u kadru ili u pozadini, ovaj efekat stvarno dolazi do izražaja.

Realističnije i prirodnije fotografije. Kada je riječ o profesionalnom snimanju, jedno sočivo za koje ZEISS i Vivo smatraju da ga ne treba zanemariti je klasično fotografsko sočivo, 50-milimetarsko sočivo koje se tokom vremena pokazalo kao savršen izbor za portrete za većinu profesionalnih fotografa. Razlog za to je što je vidno polje sočiva od 50 milimetara blizu vidnog polja oka, zbog čega nastaju portretni snimci prirodnog izgleda. Osim toga, sočivo od 50 milimetara omogućava veliko rastojanje od subjekta, između jednog i dva metra, zbog čega ljudi mogu da se ponašaju i izgledaju prirodno i opušteno, a da se ne osjećaju neprijatno zbog kamere koja je preblizu. Sa pravim otvorom blende, sočivo od 50 milimetara može da pruži odličan kvalitet čak i u uslovima slabog osvjetljenja, što je generalno bila „Ahilova peta“ za mnoga sočiva.

Evropska bronza sa Srbijom
obilježila dosadašnji dio karijere

ALEKSA ČOVIČKOVIĆ

MEDALJA IZ TURSKE JE
SVAKAKO MOJ NAJVEĆI USPJEH
U DOSADAŠNJOJ KARIJERI.
**BILO JE TO NEZABORAVNO
ISKUSTVO.** TO ŠTO SAM NOSIO
DRES REPREZENTACIJE SRBIJE JE
NAJVEĆA ČAST KOJU SAM IMAO

RAZGOVARAO:
DANIJEL RADUJKOVIĆ

Mirjana Čovičković dobro je poznato ime u svijetu košarke. Nekadašnja igračica iz Banjaluke imala je dosta uspjeha tokom karijere, a Mirjaninim stopama krenuo je njen sin Aleksa, koji je veliki talenat i polako dolazi na najveću košarkašku scenu.

Aleksa Čovičković igra za juniorski tim „Igokee“, sa kojim je prošle sezone osvojio sve što se moglo u BiH,

ŽELI KAO ILIĆ

Na ovogodišnjem Izboru 10 najboljih sportista Republike Srpske uvršteni ste među perspektivne. Nadate li se da biste za koju godinu mogli da uđete među 10 najboljih, poput nekih košarkaša „Igokee“ ranijih godina?

Znači mi mnogo to što me je Ministarstvo sporta uvrstilo među perspektivne sportiste. Naravno da mi je drago da neko zapazi moj rad i trud i da ga na taj način nagradi. Što se tiče 10 najboljih sportista, vidim sebe na tom putu i nadam se da mogu putem Dalibora Ilića, koji je kao igrač „Igokee“ proglašen za najboljeg.

a igrao je i završni turnir regionalne ABA lige. Nastupa i za ekipu „Student Igokee“, sa kojom postiže dobre rezultate u Prvoj ligi Republike Srpske, gdje je među najistaknutijim igračima. Njegov talenat nisu samo prepoznali u timu iz Aleksandrovca kada su ga doveli iz banjalučkog kluba „Rookie“, već i u Košarkaškom savezu Srbije. Mladi Banjalučanin član je mlađih selekcija Srbije, a sa reprezentacijom do 18 godina prošle godine bio je bronzani na Evropskom prvenstvu u Turskoj.

„Medalja iz Turske svakako je moj najveći uspjeh u dosadašnjoj karijeri. Bilo je to nezaboravno iskustvo. To što sam nosio dres reprezentacije Srbije najveća je čast koju sam imao“, rekao je Čovičković u razgovoru za m:agazin.

To Evropsko prvenstvo sigurno je do sada obilježilo Vašu karijeru. Kako je tekao put do medalje? Pripreme su bile stvarno naporne, 48 dana je sve to trajalo. Bili smo prvi u grupi sa tri relativno lake pobjede. Onda su došle nešto teže partije sa Crnom Gorom i Izraelom, ali i to smo na kraju preokrenuli i slavili. U polufinalu smo poraženi od Španije, stvarno nismo bili na nivou, ali Španija je definitivno najbolja reprezentacija u Evropi. Ipak, na kraju smo uspjeli da opravdamo neka očekivanja koja smo između sebe postavili i osvojili smo tu medalju.

Kako ste reagovali kada ste dobili poziv da igrate za Srbiju? Nije mala stvar doći među 12 igrača kada znamo koliko ima talenata. Na početku sam se malo i šokirao, nisam to očekivao. Ali kad je došao poziv, stvarno sam ga maksimalno ozbiljno shvatio, dao sam sve od sebe i zaslužio se izborio za mjesto među 12 igrača.

Sa reprezentacijom Srbije ove godine borićete se s najboljim selekcijama svijeta. To će biti novi veliki izazov za Vas? Na ljeto ćemo učestvovati na Svjetskom prvenstvu za momke do 19 godina. Nadam se pozivu selektora, jer će mi to biti nova stepenica u karijeri. Izazov je još veći nego na Prvenstvu Evrope, ali želim da vidim kako je boriti se protiv najboljih igrača svijeta u svom uzrastu.

Vaša majka Mirjana bila je vrhunska košarkašica. Da li ste uz nju zavoljeli ovu igru? Koliko je ona uticala na to da se počnete ozbiljno baviti košarkom? Sigurno je sve to imalo uticaj, mada roditelji nisu pravili neki pritisak

na mene što se tiče odabira sporta, više su to ostavili meni. Kada sam počeo trenirati sa nekih 10-11 godina u Košarkaškom klubu „Rookie“, otac i majka su me vodili na treninge. Postepeno je to postalo sve ozbiljnije i ozbiljnije da bih negdje „zapao“ za oko nekim ljudima iz „Igokee“, pa sam prešao tamo.

Koliko s majkom pričate o košarci i da li Vam daje savjete pred utakmice? Koliko Vam znače to njeno iskustvo i savjeti? Svakodnevno pričam s njom ili je ispitujem u vezi s nekim stvarima. Tražim neki savjet. Često i ona sama dođe i kaže mi šta treba, a šta ne treba da radim. To svakako znači, njeno iskustvo mi mnogo pomaže.

Koliko je bilo teško izboriti se za ulazak u tim, s obzirom na to da „Igokea“ dovodi mlade talentovane igrače iz cijele BiH? Ima stvarno dosta dobrih igrača i na početku uopšte nije bilo lako. Tražio sam se dugo vremena, ali napornim radom sam se izborio da budem dio ekipe. Imamo dobre uslove za rad u „Igokei“ i vjerujem da će se to na kraju isplatiti. Do sada je sve išlo vrlo dobro.

S ekipom ste bili šampion Republike Srpske i BiH. Da li ste zadovoljni nastupima u prošloj sezoni i šta očekujete od tekuće? Koliko Vam znači igranje protiv seniorskih ekipa u Prvoj ligi RS? Ispunili smo sve ciljeve koje smo imali za prošlu godinu. Zadovoljan sam nastupima u Prvoj ligi. Bilo je nekih utakmica koje smo trebali pobijediti, ali nismo uspjeli zbog našeg neiskustva ili nečeg drugog. Ipak, mnogo znači to iskustvo igranja protiv ljudi koji su stariji i dugi niz godina igraju u ligi. Sada nam je prioritet juniorska ABA liga.

Prošle sezone igrali ste final four ABA lige za juniore i ove ste uspjeli da se domognete završnog turnira. Kakva su sad očekivanja, kada ste godinu iskusniji? Igrali smo polufinalni turnir i izborili učešće na final four-u, koji će biti odigran u Laktašima krajem aprila. Iskreno, imam najveća očekivanja od tog turnira. Žrijeb je spojio nas i Crvenu zvezdu, a drugi par su Cedevita Olimpija i Mega. Nadam se da možemo napraviti korak dalje u odnosu na prošlu sezonu, pogotovo zato što igramo na domaćem terenu.

Nadate li se skorom ulasku u prvi tim? Kako gledate na prelazak u seniorske vode, mnogi se na toj stepenici okliznu? Nadam se i volio bih da se oprobam u seniorskom timu „Igokee“. Ljudi iz prvog tima gledaju naše treninge i utakmice. Imaju nas na radaru, da tako kažem. Prelazak u seniore zna biti nezgodan, ali ja stvarno nemam neki pritisak i ne stvaram ga sebi. Jednostavno, mislim da mogu to podnijeti i izdržati. Vjerujem u svoje mogućnosti.

Igrate plejmejкера, to je odgovorna pozicija. Imate li nekoga na koga se ugledate, ko Vam je bio uzor dok ste počinjali igrati

košarku? Jedan od mojih uzora na većoj sceni bio je Miloš Teodosić. Njega pratim dugi niz godina i stvarno volim način na koji on igra, gledam da „skinem“ što više njegovih poteza i da to ubacim u svoju igru. Volim da gledam Nikolu Jokića i Luku Dončića. Stvarno imam ogromno poštovanje prema tim igračima. Moj najveći cilj je igranje u Evroligi, ali trenutno je najvažnije da se razvijam što više mogu.

JANA ĐERIĆ

Juniorska šampionka svijeta sanja olimpijsku medalju

IMAM TRI ŽELJE KOJE ŽELIM DA OSTVARIM U KARIJERI, A TO SU DA POSTANEM SVJETSKA SENIORSKA PRVAKINJA, AMATERSKA I PROFESIONALNA, I NARAVNO, OLIMPIJSKA MEDALJA. STREMIM KA NAJVIŠIM REZULTATIMA

RAZGOVARAO:
DANIJEL RADUJKOVIĆ

Kakav je pogled sa svjetskog vrha, zna Jana Đerić iz Nevesinja. Mlada kik-bokserka Veleža nedavno je postala juniorska šampionka planete na prvenstvu u Italiji, no tu ne želi da stane. Olimpijska medalja je san ove tinejdžerke, ali ona zna da je na usponu do tog rezultata čeka trnovit put.

Sa samo 17 godina Jana je krenula iz malog mjesta u BiH i stigla do krova svijeta, čime je dokazala da je jedna od najtalentovanijih kik-bokserki na planeti. Put nije bilo lak, ali kada su volja i želja velike, ništa nije nemoguće.

„Kada sam postala svjetska prvakinja, nisam mogla da vjerujem. To što sam se popela na svjetski tron, znači nenormalno, jer sam iz male sredine. Nema uslove za treniranje kao što sportisti imaju u nekim drugim državama. Bio je veliki izazov, ali uspjela sam“, rekla je Jana za m:agazin.

Dosadašnju karijeru sigurno Vam je obilježilo Svjetsko prvenstvo u Italiji. Kakva sjećanja imate na to? Bilo je

FAKULTET I SPORT

Kakvi su Vam planovi kada završite srednju školu?

U planu mi je da idem na fakultet u Beograd ili Novi Sad. Planiram se upisati na kriminalistiku. Tamo planiram da nastavim i treniranje, jer mi je kik-boks život. Ako ostane ovakvo razmišljanje, planiram uporedo da se obrazujem i treniram. Sigurno je, kad odem, da će mi nedostajati trener i društvo iz kluba, ali moram ići dalje kako bih napredovala.

teško i naporno doći na svjetski vrh, ali težila sam tome da ostvarim svoj i san svog trenera. Kada su počele pripreme, radili smo punom parom. Kada je stigao dan da krenemo na Svjetsko prvenstvo, pošla sam s vjerom u Boga i sebe. Tamo sam imala tri meča, u četvrtfinalu sam se sastala sa predstavnicom Maroka, u polufinalu sa Moldavkom, dok sam u finalu pobijedila predstavnicu Finske i tako se popela na svjetski tron.

Kakve su bile reakcije porodice i prijatelja kada ste osvojili zlatnu medalju? Niko nije mogao da vjeruje. I ja sam bila

šokirana. Adrenalin i emocije su prevladavali. Svima su u očima bile suze radosnice. Roditelji kod kuće bili su presrećni, kao i ostali stanovnici Nevesinja. To je događaj koji ću pamtiti do kraja života.

Nakon tog rezultata imali ste doček u svom gradu. Koliko Vam znači podrška sugrađana? Nevesinjci su ponosni na moj uspjeh. To sam shvatila kada sam se vratila sa prvenstva. Mi smo mala sredina, ali na dočeku je bilo baš mnogo ljudi. Kada sam izašla, nije bilo čovjeka koji nije zaplakao. Bio je to istorijski događaj koji će se pamtiti, jer je rijetkost da iz ovako male sredine dođe vrhunski sportista. I dan-danas vlada euforija.

Kada i kako ste počeli da trenirate kik-boks? Otkud Vi baš u ovom sportu? Kik-boksom sam se počela baviti sa 12 godina u Kik-boks klubu „Velež“ Nevesinje, gdje sam i sada. Prije toga sam trenirala karate, ali mi je taj sport malo dosadio. Uzor mi je bio evropski prvak Dejan Dragović. Iskreno, kik-boks je grub sport. Kao djevojčica sam otišla na prvi trening, stavila sam rukavice i osjetila tu ljubav i povezanost. Tada sam shvatila da je to sport koji želim trenirati i kojim želim da se bavim u budućnosti.

Mnogi bi rekli da je kik-boks muški sport. Šta biste poručili djevojčicama, zašto je dobro da počnu trenirati kik-boks? Treniranje kik-boksa razvija tijelo, donosi vedar duh, a preko njega ostvarite mnogo poznanstava. Mogu reći da razvija dušu i tijelo.

Kako podnosite udarce, da li je bilo težih povreda do sada? Kakav je osjećaj kada uđete u ring? Bilo je povreda i modrica. Radim disciplinu K1. Udarci su baš jaki i bolni, ali vremenom se naviknete i tijelo se istrenira tako da podnosi udarce. Prije ulaska u ring uvijek osjećam neku tremu, jer to mora biti prisutno. Kada počnu prvi koraci, sve bude lakše. Osjećaj je poseban i ne može se opisati dok se ne doživi.

Kakvi su uslovi za treniranje u Nevesinju? Da li imate sve što Vam je potrebno? Treniram u staroj vojnoj kasarni i ona, realno, ne zadovoljava uslove koje bi trebalo da imamo. Iskreno, najteži period je zima, jer prostorija nije topla i pogodna za trening, ali snalazimo se, jer uz volju i trud sve se može.

Kako usklađujete treninge i takmičenja sa drugim obavezama, prije svega sa školom? Idem u treći razred Medicinske škole. Škola i moj razredni starješina mi mnogo izlaze u susret. Prvdaju mi mnogo časova koje propustim. Da nema njih, ne znam kako bih stizala. Imaju veliku ulogu u mojim uspjesima. Nađem nekako vremena za sve, jer tu je ljubav presudna. Po noći učim, po danu treniram i tako ukруг.

Ove godine prelazite u seniore. Izazovi će biti teži, kako se spremate za to, ima li malo straha? Ne plašim se, već je tu prisutna veća trema, jer znam da će biti teže. Već su sad treninzi i pripreme teži, ali daću sve od sebe. Iskreno, ne nadam se rezultatima u prvoj godini seniorske karijere, zato što su tu djevojke koje su već stasale i imaju više godina iskustva od mene. Ovo vidim kao period kad sam počela da treniram, samo što sada znam tehniku, ali moram da se uhodam, da se tako izrazim.

Kakva Vas takmičenja čekaju ove sezone? Kakva su očekivanja, šta je prioritet? Ove sezone imam nekoliko važnih takmičenja, prvenstva BiH, RS i Srbije, Trofej Beograda, nekoliko evropskih kupova, Balkansko prvenstvo i Svjetsko prvenstvo u Portugalu. Završila sam juniorsku karijeru, koju sam krunisala svjetskim prvenstvom. Očekuje me Prvenstvo BiH, u kojem moram opravdati očekivanja da ostanem prvakinja i članica reprezentacije. Moram nastaviti dalje da radim i treniram kako bih ostvarila svoje snove, jer ovo nije kraj, već početak.

Kakvi su planovi za budućnost? Šta Vam je najveća želja? Imam tri želje koje želim da ostvarim u karijeri, a to su da postanem svjetska seniorska prvakinja, amaterska i profesionalna, i naravno, olimpijska medalja. Stremim ka najvišim rezultatima. Cilj su mi Olimpijske igre 2028. godine. Imam cilj kojem težim, tako sam težila ka tome da budem prvakinja RS i BiH, pa sam to ostvarila, pa da budem prvakinja svijeta, pa sam i to ostvarila. Olimpijske igre su san svakog sportiste. To, ako dostignem... to mi je baš san – za to radim i treniram.

LJUBOMIR BANDOVIĆ

DJECU TREBA IZNENADITI TIME DA ODLAZAK U
POZORIŠTE NIJE NEŠTO DOSADNO.

RAZGOVARALA:
BLAŽENKA CUCA

ADVOKADO

**U Banjaluci ste odigrali i ulogu u humorističkoj seriji „Advokado“.
Kakvi su Vaši utisci kada je u pitanju ta serija?**

Utisci su takvi da bih ja tražio ličnu kartu Banjaluke. Ja sam dva i po mjeseca bio tu, potpuno se zaljubio u grad, u ljude, u kafiće, restorane, stekao sam tu neka prijateljstva zauvijek. Sve je to, da kažem, još mirnije i ljudskije nego tamo gdje živim. Ali „Advokado“... Kolja je genijalac. Ne znam da li je bolji pisac, glumac ili reditelj. To smo sa zadovoljstvom radili. Vidjeli ste glumačku ekipu, zamislite 62 dana, ili koliko je već trajalo snimanje, provesti s tim ljudima, prije svega s Mirom Banjac, koja i dalje, u 90 i nekoj godini, drži masterclass glume svima nama... Bilo je baš lijepo. Ponovio bih opet, snimao bih drugu sezonu.

Poznati srpski glumac Ljubomir Bandović publiku osvaja svakom novom ulogom. Bez obzira na to da li igra pozitivca ili negativca, glumačkim umijećem i šarmom ostavlja neizbrisiv trag u svakom ostvarenju. Posljednjih godina posao ga često dovodi u Banjaluku, u koju se, kako kaže, potpuno zaljubio. Nakon uloga u serijama „Kosti“ i „Advokado“, iza kojih stoji domaća „Bosonoga produkcija“, u saradnji sa RTS-om, gledaćemo ga i u seriji „Koža“, posljednjem dijelu trilogije – „Meso“, „Kosti“, „Koža“. Bandović, koji ovoga puta igra kontroverznog biznismena, otkriva

da je „Koža“, iako najsuroviji dio trilogije, samo slika naše stvarnosti za koju se pravimo da je ne vidimo.

Nakon serije „Kosti“, glumite i u posljednjem dijelu trilogije „Koža“. U kakvoj ulozi ćemo Vas gledati ovaj put, šta nas to očekuje? Treći dio je nekako i vrhunac te trilogije. Najsuroviji je. Ja igram izvjesnog Goju, koji je kontroverzni biznismen, duguje svima, nesrećnik je zaljubljen u pare. To su polukriminalci, polupolicajci, poluljudi, nešto što se odavno odrodilo od sebe i svoje suštine... ljudi ogrezli u prevarama, parama, drogama. Ovo je neka najsurovija stvarnost za koju se mi pravimo da je ne vidimo.

Ljudi ponekad komentarišu da su domaći filmovi i serije često previše „teški“ i surovi. Da li se zaista radi o pretjerivanju ili mi gledamo svijet kroz „ružičaste naočare“? Ja trenutno vjerujem da je cijela planeta u problemu. Mislim, mi se referišemo na naš prostor zato što tu živimo i lako nam je da prepoznamo te stvari u našem okruženju, a mislim da je cijela planeta rob novca i pogrešnih ideala, ako ih uopšte ima. Mislim da je potreban jedan ozbiljan reset. Jedno dugme da, ako može, ponovo sve ide iz početka, jer negdje usput smo se potpuno izgubili između onog što nam je potrebno da živimo, a u stvari je to počelo da nam bude smisao života. Da ne budemo ono što jesmo, nego da budemo ono što imamo.

Mislite li da imamo šansu za reset, da nismo otišli predaleko? Ako budemo ovu djecu gledali kako treba, možda i imamo šansu. Za našu generaciju nema povratka, ali samo djecu da usmjerimo, samo da ih ne diramo, vjerovatno će oni znati bolje nego mi. Njihovo vrijeme ide.

U jednom od intervjua pomenuli ste da Vam je jedan mladić prišao da Vam kaže kako ste pozitivno uticali na njegov odgoj i dali mu vjeru da se bori i ide naprijed. Kako danas vratiti mlade kvalitetnim sadržajima? Ja mislim da treba poći od toga da ni mi sami nismo svjesni čega smo gladni ponekad. I ta djeca su ponekad gladna nekog sadržaja, nekog pozorišta, neke knjige, a to zadovoljavaju time što, ne znam, odu i kupe drogu i tu se nešto kao družu. Treba im ponuditi, treba ih iznenaditi time da odlazak u pozorište nije nešto dosadno, nego je to vrlo zanimljivo i da se iz pozorišta mogu ponijeti dvije stvari, jedna je utisak, druga je doživljaj. Te stvari u mladom organizmu rađaju neke ideale koji vuku naprijed u pravom smjeru.

Ja nisam apokaliptičar, naprotiv, vrlo sam pozitivnog

mišljenja kroz život, ali ovo što gledam oko sebe, način na koji se ljudi ophode prema ljudima, prije svega... Vi imate sreću u Banjaluci, vi još živite jedni sa drugima, mi u Beogradu živimo jedni protiv drugih, jedni uprkos drugima, i tako je u svim većim gradovima u koje me posao odvede ili u koje otputujem. Mnogo nas je i počeli smo da smetamo jedni drugima, a sve pod tim okriljem: „Ćuti, sad može da se kupi hljeb, nekad nije moglo ni to.“ Kad dođe do tih rečenica „Ćuti, dobro je dok ne biju“, onda je to prvi znak propasti.

S obzirom na to da je kinematografija u Republici Srpskoj još u povoju, kako ste i sami izjavili, koliki je zapravo značaj svega ovoga što „Bosonoga produkcija“ stvara u Banjaluci?

To će da se vidi za dvadesetak godina, kad neki studenti počnu to da polažu na ispitima, kad je to počelo, ko je to počeo i kako je počelo. Jer nije to samo kao „počelo, sad postoji“, nego je počelo velikim zvonima. „Meso“, kad se desilo, ako je to jedna od prvih stvari, a jeste, to je baš odjeknulo, govorim o nama u Beogradu, o ljudima s kojima dijelim te neke utiske i iskustva. „Kosti“ su bile još stepen preko toga. Ima fantastičnih glumaca, ja sam za ta dva i po mjeseca u Banjaluci odlazio u pozorište, ništa oni nisu inferiorniji u odnosu na kolege u Beogradu. Naprotiv, samo ljudi nisu bili u situaciji da su toliko pred kamerama. E, sad se i to mijenja, hvala Bogu, tako da polako već počinju koprodukcije pozorišta te filmske i televizijske i to je sve na radost gledalaca, a i nas. Sarađivati s novim ljudima, to je velika stvar.

Nažalost, srpska kinematografija je u posljednjih nekoliko godina ostala bez glumačkih legendi, poput Ljubiše Samardžića, Milene Dravić, Dragana Nikolića, Milorada Mandića Mande... Ipak, mnogi mlađi glumci su se već izdvojili i nametnuli, tako da se dosta snima. Da li ste Vi zadovoljni trenutnim stanjem? Ako smo mi naslijedili one naše rodonačelnike svega, onda je ova nova generacija došla da digne ljestvičicu za još jedan nivo. Upravo sjedim sa Markom Todorovićem i Vanjom Nenadić, mladim glumcima, na kojima će sve to da ostane kad budu nama radili komemoracije. I mirni smo, nekako se sve to zapatilo, izgleda zdravo kad se zapatilo, u onim godinama kad je počinjalo. I dan-danas vidim od ove djece koja nešto vrijede, a ima ih, da su zaljubljenici u pozorište, svi su voljni tu da kale svoj metal, svoj materijal, tako da se uopšte ne brinem za glumački poziv u Srbiji i na Balkanu generalno.

**balkan
myusic**

www.balkanmyusic.com

PIŠE:
MIRELA H. MUSTAFIĆ

ŠTA JE APLIKACIJA BALKAN MYUSIC?

Najbolji domaći hitovi na jednom mjestu, prvih mjesec dana
potpuno besplatno!

KORACI AKTIVACIJE:

- 1 Putem aplikacije ili portala Moj m:tel prijavite se za Balkan Myusic uslugu.
- 2 Preuzmite aplikaciju i nakon instalacije izaberite prvo „Registrujte se“, kreirajte nalog unosom podataka (e-mail i lozinka) kojima ćete se prijavljivati. Nakon toga izaberite operatera m:tel i unesite svoje ime i lozinku sa Moj m:tel naloga.

Kada ste aktivirali aplikaciju, uživajte u svojim omiljenim pjesmama na vašem mobilnom telefonu, tabletu ili računaru.

KOJE SU POGODNOSTI?

Kada aktivirate aplikaciju, prvih mjesec dana uživajte u muzici potpuno besplatno, a svaki mjesec na poklon dobijate i 100 GB mobilnog interneta za Balkan Myusic saobraćaj.

KNJIGA

„Žena bez imena“

– Vanesa Monfort

Ako vam se svidjela knjiga Žene koje kupuju cvijeće, onda vam preporučujemo djelo „Žena bez imena“. Riječ je o romanu o prvoj španskoj dramatičarki i jednoj od ključnih figura španske književnosti – Mariji Leharagi.

Roman Žena bez imena napisala je Vanesa Monfort i u njemu predstavlja portret književnice koja je za života bila koautorka, a često i potpuna autorka djela koja je potpisivao njen suprug, priznati španski pisac, dramatičar i pozorišni režiser Gregorio Martinez Sijera.

Ova fascinantna priča ukršta dvije sudbine, Marijin nepredvidiv život s početka prošlog vijeka i mladu režiserku Noeliju, koja u sadašnjosti pokušava da postavi predstavu „Čini“, za koju vjeruje da je djelo Marijinog muža. Roman prikazuje nepravde koje se ponavljaju i odražavaju na savremeno društvo, koje je jednako puno osude i nejednakosti.

MUZIKA

„Buč Kesidi“

– momci koji osvajaju regiju

„Buč Kesidi“ je bend iz Pančeva čiji zvuk neodoljivo podsjeća na neka retro vremena, ali sa modernim prizvukom. Oni stvaraju muziku koja se najviše sluša među mlađom generacijom, a stilom podsjećaju na bend „Arctic Monkeys“. Imaju ogroman broj fanova u regionu, a momci iz benda Zoran i Luka specifični su i po svom modnom predstavljanju na sceni.

Grupa je doživjela veliki uspjeh albumom „Euforija“, ali i turnejom na kojoj su obišli sve zemlje bivše Jugoslavije. Treći album, najavljen singlom „Curimo po asfaltu“, biće objavljen ove godine.

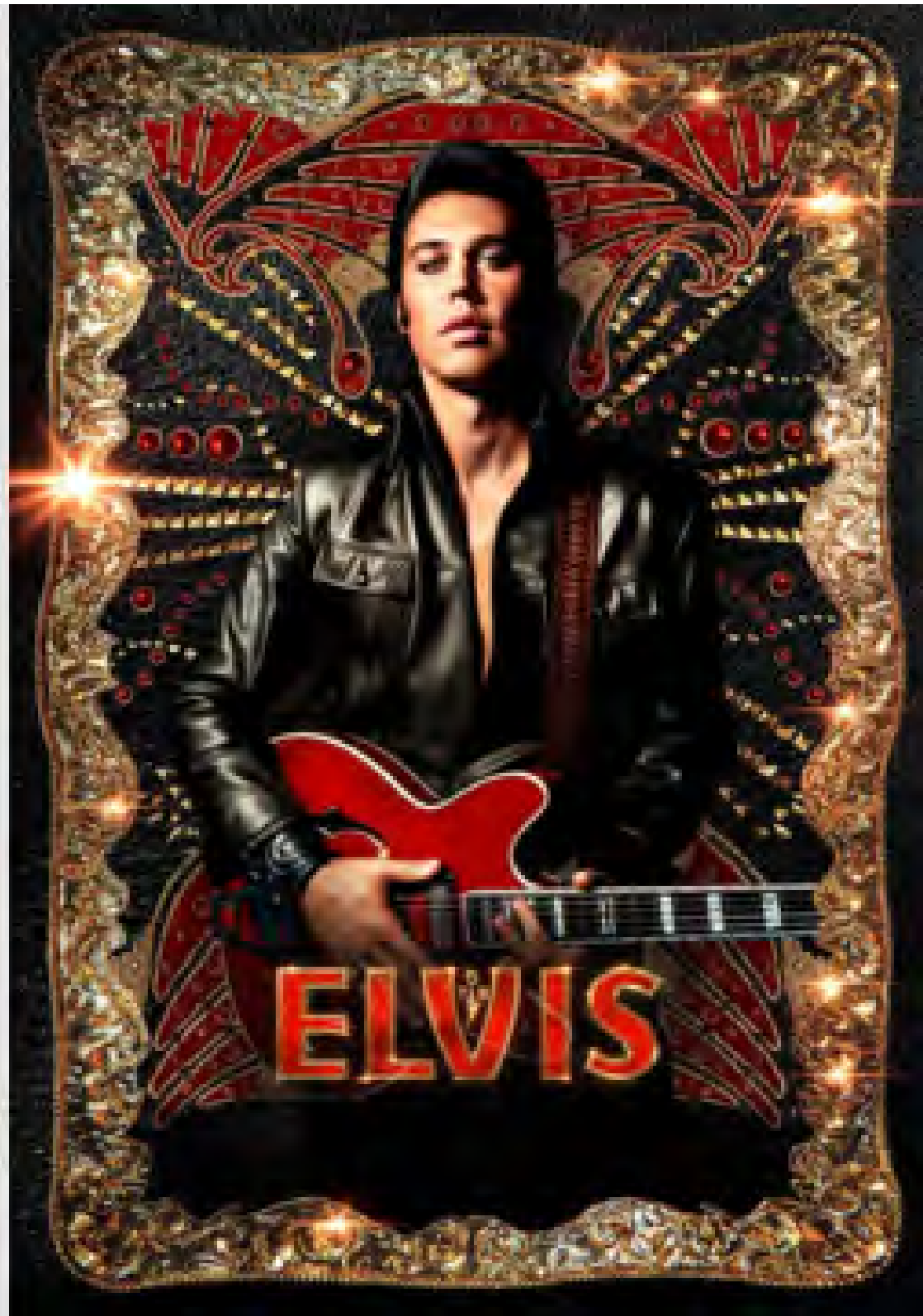
FILM

„Elvis“

Film „Elvis“ istražuje život i muziku Elvise Preslija. Ulogu kralja rokenrola odigrao je mladi glumac Ostin Batler, a nagrađen je Zlatnim globusom i nagradom BAFTA. Uz Ostina, značajnu ulogu ostvario je i oskarovac Tom Henks.

Kao prava filmska drama, Elvisova priča govori o njegovom komplikovanom odnosu sa menadžerom, pukovnikom Tomom Parkerom. Film zadire u njihov odnos koji se protezao kroz 20 godina, od Preslijevog uspona prema slavi do statusa velike zvijezde. Tu je svakako i priča o jednoj od najznačajnijih osoba u Elvisovom životu – Prisili Presli (Olivija Dejong).

Film je režirao Baz Lurman, koji je ujedno i scenarista i producent. Ovo ostvarenje zasnovano je na priči scenarista Sema Bromela, Krejga Pirsra i Džeremija Donera.

YouTube

Prijedlog kanala za vježbanje kod kuće

Opcija za sve koji ne žele da gube vrijeme na odlazak do teretane, traženje personalnih trenera, a i traženje parking-mjesta – prijedlog je YouTube kanal. YouTube treninzi savršeni su način da počnete vježbati. Izdvojili smo za vas sve vrste vježbanja, od joge i pilatesa do kardio treninga.

JOGA

<https://www.youtube.com/watch?v=JpWa4LtKe4c&t=7s>

<https://www.youtube.com/watch?v=HYGCLCnj7NM&t=2s>

KARDIO I VJEŽBE SNAGE

https://www.youtube.com/watch?v=45_liiJV8mU&t=2s

<https://www.youtube.com/watch?v=V1eqDnK83Wc&t=1s>

<https://www.youtube.com/watch?v=nAbHUWbF2us&t=2s>

PILATES

<https://www.youtube.com/watch?v=FQRoS0KsQBo&t=222s>

<https://www.youtube.com/watch?v=tXuTU1xWGVA&t=5s>

DOSADA OFF. ZABAVA ON!

GLEDAJ OMILJENE SERIJE
I FILMOVE NA ON APLIKACIJU.

Bilo kada i bilo gdje u BiH, uživaj u sjajnom
TV programu sa svih mobilnih uređaja, bez
ugovorne obaveze.

Registruj se na ontv.ba

MOBILNA

POKLONI NET!

Pozovi *100#

m:tel

www.mtel.ba

korisnički servis 0800 50 000

